UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”

Natalia Carabet Stela Gînju

Efrosinia Haheu

Activitatea de proiectare în grădiniţa de copii

Ghid metodic pentru educatori şi studenţi

CHIŞINĂU, 2010

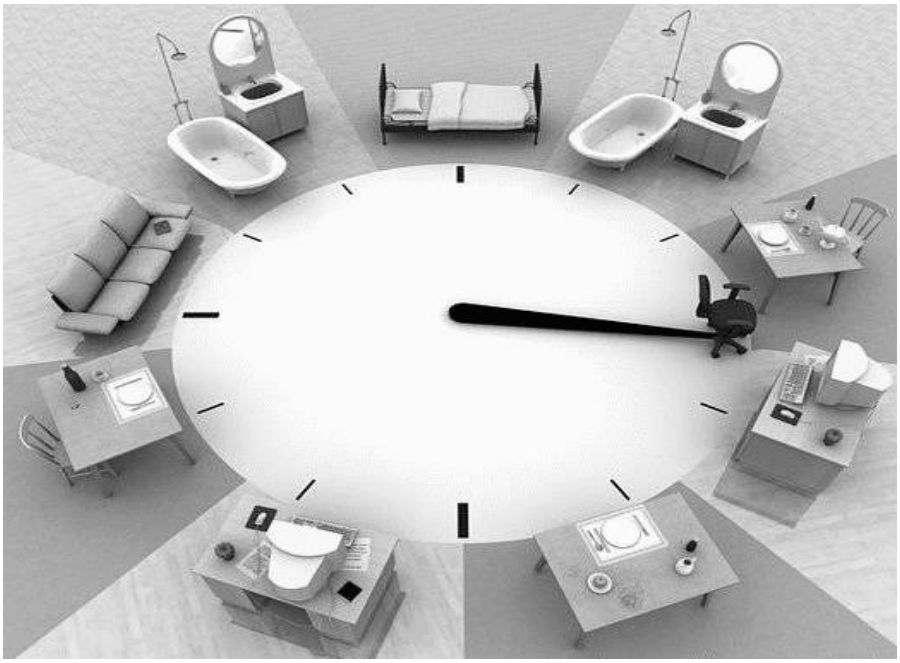
UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ”

Natalia Carabet Stela Gînju

Efrosinia Haheu

Activitatea de proiectare în grădiniţa de copii

Ghid metodic pentru educatori şi studenţi

CHIŞINĂU, 2010

CZU 373.21

C 22

Aprobat pentru editare prin decizia Senatului UPS „I. Creangă” din 4.11.2010, proces-verbal nr. 3

Autori:

Natalia Carabet, doctor, conferenţiar universitar

Stela Gînju, doctor, conferenţiar universitar

Efrosinia Haheu, doctor, conferenţiar universitar

Recenzenţi:

1. Liliana Gordea- doctor, conferenţiar universitar, UPS „Ion Creangă”
2. Valentina Cebotareov- director, grădiniţa 185, municipiul Chişinău

Lucrarea este destinată studenţilor Facultăţii Pedagogie, specialităţilor Pedagogie Preşcolară şi Pedagogia Învăţământului Primar şi Pedagogie Preşcolară.

Descrierea CIP a Camerei Naţionale a Cărţii
Carabet,Natalia
Activitatea de proiectare ân grădiniţa de copii / Natalia Carabet, Stela Gînju, Efrosinia Haheu; Univ. Pedagogică de Stat „Ion Creangă”.-Ch.:UPS „Ion Creangă”, 2010.-71p.
Bibliogr.:p. 70-71(37 tit.).-100 ex.
ISBN 978-9975-46-071-2
373.21
C 22

ARGUMENT

"Un lucru bine făcut este un rezultat a unui proiect bine gîndit"

(Înţelepciunea populară)

Activitatea de proiectare a activităţilor educaţionale în grădiniţa de copii este una importantă, care necesită rigurozitate, seriozitate, competenţă şi gîndire strategică.

***Proiectarea didactică** este o activitate complexă , un proces deliberativ de fixare a paşilor ce vor fi parcurşi în realizarea instrucţiei şi educaţiei.*

***Proiectarea didactică-** o anticipare a ceea ce doreşte educatorul să realizeze împreună cu copiii în cadrul unei activităţi, a unei zile, a unei luni, pe parcursul unui an, ţinînd cont de obiectivele curriculare*

De calitatea actului de planificare depinde calitatea realizării activităţilor educaţionale şi nu numai. În grădiniţa de copii se planifică pînă şi momentele de regim, etapele plimbărilor la aer liber, traseul excursiilor organizate cu copiii, activităţile frontale dar şi pe centre educaţionale etc. De aceea educatorii, în formarea lor, pun accent pe dezvoltarea competenţelor de proiectare- planificare, organizare şi self- management.

Propunem acest ghid studenţilor facultăţilor de Pedagogie, educatorilor din grădiniţe, tinerilor specialişti. Din ghid Dumnealor vor putea selecta şi adapta exemple de scheme pentru planificarea zilnică şi săptămînală, modele de organizare a mesajului zilei, model de planificare săptămînală detaliată , idei şi exemple de elaborare a materialelor distribuitive etc.

Succese şi realizări!

Autorii

CUPRINS:

ARGUMENT.....4

I. Educaţia copiilor de vîrstă preşcolară.....6
II. Specificul educaţiei copiilor de vîrstă timpurie şi preşcolară.....9
III. Proiectarea didactică – o acţiune continuă şi unitară.....11
IV. Principii de educaţie a preşcolarilor.....13
V. Cum arată o zi la grădiniţă? Scenariul zilei.....15
VI. Modele a mesajului zilei 17
VII. Scheme model de proiectare zilnică.....22
VIII. Sugestii metodologice de operaţionalizare a obiectivelor.....26
IX. Proiecte didactice (activităţile integrate).....29

1. Tema: „Sărbătorile”.....29
2. Tema: „La grădiniţă”.....31

X. Proiect didactic al activităţii de educaţie fizică.....32
XI. Model de proiectare săptămînală (textuală şi păianjen).....34

1.Tema: „Meseria-brăţară de aur”.....41

2. Tema: „Cartea”.....61

BIBLIOGARFIE.....70

I. EDUCAŢIA COPIILOR DE VÎRSTĂ PREŞCOLARĂ

Dintre factorii şi condiţiile care intervin în personalitatea copilului am putea aminti trei consideraţi fundamentali în dezvoltarea psihică: **ereditatea, mediul, educaţia**.

Educaţia constituie o formă organizată şi sistematică de influenţare. Ea este parte integrantă a mediului social-cultural şi orientează procesul formării omului asigurând o corelaţie şi unitate între om şi mediu.

- Educaţia este însăşi motorul dezvoltării. Ea este cea care dă o formă proprie şi structurează ceea ce copilul a dobîndit nativ sau prin experienţa nemijlocită cu mediul din jurul său. Fie că este *informală* (dobândită în familie, în parc, la joacă, la muzeu) sau *formală* (la grădiniţă, locuri special amenajate), educaţia oferă copilului acces la principalul instrument de creştere şi perfecţionare în direcţia proprie fiecăruia în parte.
- Educaţia este un proces deliberat de dezvoltare a capacitaţii native ale indivizilor şi de înzestrare cu valori, comportamente, cunoştinţe utile pentru integrarea în societate. Este o activitate creatoare, de construcţie a fiinţei umane, este un proces evolutiv.
- Actul educativ – act exterior - provoacă un act de învaţare ce vine din interior şi care stă sub influenţa următoarelor condiţii interne:

- experienţei anterioare de cunoaştere, de acţiune, de viaţa;
- fondului genetic, luat ca ansamblu al predispoziţiilor native,
- intereselor, motivaţiei.
- aptitudinilor,
- atitudinilor personale,
- particularitaţilor personalitaţii sale,
- stadiului de dezvoltare phisică şi fizică atins la un moment dat,
- stadiului de maturizare fizică şi psihică.

Familia- rădăcina educaţiei, este un factor primordial de informare şi de creare a copiilor. Ea are rolul de a-l introduce pe copil în societate, de a implementa practici educative, construcţii cognitive. Familia implementează mai mult valori practice, decît teoretice.

Familia este mediul cel mai sănătos şi are o influenţă mare asupra copilului, care se dezvoltă multilateral, cuprinzînd mai multe ramuri de activitate. Un mediu tonifiant, care va ajuta la o înţelegere mai adecvată a societăţii, omenirii, o educaţie bună va ajuta la crearea unui individ util societăţii. O societate prosperă va favoriza îmbogăţirea individului cu valori şi concepţii noi.

Familia are rol mai mult să formeze decît să aducă la cunoştinţă. Este foarte importantă educaţia din copilărie, deoarece individul, ia primele impresii din mediul înconjurător, care, la vîrsta fragedă a copilului, este familia. Tot din mediul familial, copilul, ca un burete, mai ia conduitele şi obiceiurile celor din jur. Copilul va repeta şi va imita oamenii din jur, va avea aceleaşi păreri, idei, concepţii. Copilul va mima, gesticula exact ca persoanele din jur. Pe masura înaintarii în stadiul preşcolaritatii, se constata diferentele individuale existente la nivel intelectual şi socio-afectiv. Parintii se straduiesc sa fie cât mai buni cu copii lor. Muncesc pentru a reuşi sa le ofere celor mici, ceea ce poate lor, le-a lipsit, dar uneori, însa, apare un uşor dezechilibru între ceea ce părinţii oferă copiilor şi nevoile reale ale acestora, nevoi de comunicare, afectiune şi siguranţă.

Părinţii fac totul pentru a-i educa pe cei mici, aşa cum ştiu şi cît pot de bine. Acest –totul- semnifică pentru fiecare părinte, altceva. Adultul îşi construieşte o strategie educativă pe măsura ce copilul său creşte, strategie care fie se asemana cu cea adoptată în copilărie de părinţii lui, fie că este opusă acesteia. Aceasta practică educativă este dependentă de nivelul de cunoştinte al părintelui, de atitudinile şi convingerile sale, de concepţia acestuia despre lume şi viată.

Stilul parental adoptat în educaţia copilului îşi pune amprenta asupra dezvoltării psihice a acestuia, principalele domenii comportamentale care o definesc fiind cel cognitiv şi social-afectiv. Este adevărat că vorbind despre interacţiunea părinţi-copii se au în vedere atât influenţele părinţilor asupra copiilor, cât şi ale copiilor asupra părinţilor. Influenţele exercitate de ambele părţi pot lua forma unei spirale- relaţionale a cărei continuitate depinde însă de eficienţa stilului educativ parental. Este unul din factorii care influenţează calitatea interacţiunii părinte-copil.

Intervenţia timpurie în relaţia părinte-copil, în sensul eficientizării acesteia, poate preîntîmpina apariţia unor probleme de dezvoltare psihică, de adaptare la mediul social, în relaţionarea cu ceilalţi care cu greu sau care poate chiar deloc mai pot fi rezolvate odata cu trecerea timpului. Educaţia dată de părinţi copiilor influenţează enorm viaţa acestora care vor deveni adolescenţi, tineri, adulţi. Şi nu atât conţinutul educaţiei, cât mai ales maniera de realizare a acesteia.

În concluzie, părinţii realizează socializarea primară a copiilor lor prin trei importante *mijloace* de influenţare:

a) *reglarea directă a comportamentului copilului* (de exemplu, încurajări, controlul efectuării temelor, supravegherea executării sarcinilor primite etc);

b) comunicarea cu copilul (schimbul de informaţii, comunicarea de opinii, confidenţe etc);

c) *cooperarea, participarea la activităţi comune* (vizite, ieşiri, jocuri etc.).

Contribuţia familiei la realizarea acestor sarcini poate fi foarte diferită, de la o familie la alta, în funcţie de caracteristicile particulare ale familiei respective.

Grădiniţa este un alt factor ce intervine în educaţia timpurie a copilului. Copilul, la intrarea în grădiniţă, are de înfruntat dificultatea integrării într-un colectiv mare, diferit de cel familial, trebuie să înveţe să acţioneze alături de copii de aceeaşi vârstă şi să ţină seama de indicaţiile educatoarei. El nu manifestă dorinţa de a se juca cu alţi copii ori nu şi-o exteriorizează din cauza timidităţii. Sub îndrumarea educatoarei, el învaţă să se joace tot mai mult cu ceilalţi. Se obişnuieşte cu viaţa în colectiv, deşi la început se teme puţin de ceilalţi copii. „Ceilalţi" reprezintă pentru el o ameninţare, ca pe cineva care îl poate deranja, îi poate lua jucăriile sau răsturna construcţiile. Copilul trebuie să găsească la grădiniţă un climat de siguranţă ca să se poată simţi bine. Dificultăţile începutului sunt absolut normale. Ele nu trebuie nici negate, nici minimalizate.

De obicei, obiectivele socializării copiilor în grădiniţă urmăresc familiarizarea copilului cu joaca şi lucrul în echipă şi vizează interiorizarea unor valori morale şi a unor comportamente specifice altor grupuri sociale decât familia. Este important ca în cadrul grupului de preşcolari să se creeze un climat psihoafectiv benefic pentru valorificarea potenţialului fiecărui copil în parte, iar acest lucru trebuie realizat încă de la intrarea copilului în invăţământul preşcolar.

Educaţia timpurie include toate formele de sprijin sau suport necesare copilului foarte mic pentru a-şi realiza dreptul la supravieţuire, protecţie şi pentru a ne îngriji să îi fie asigurată dezvoltarea de la naştere la 8 ani. (Evans, Meyer, Ilfeld, 2000, p.3)

- Educaţia timpurie reprezintă cumulul experienţelor individual realizate şi social existente sau organizate, de care are parte copilul în primii ani de viaţă, având rolul de a proteja, creşte şi dezvolta fiinţa umană prin înzestrarea cu capacităţi şi achiziţii fizice, psihice culturale care să-I ofere identitate şi demnitate proprie. Ea asigură fundamentele dezvoltării fizice şi psihice sănătoase, ale dezvoltării sociale, spirituale şi culturale complexe. Ceea ce învaţă copiii în primii ani reprezintă mai mult de jumătate decât vor învăţa tot restul vieţii
- Educaţia timpurie implică o nouă abordare a copilului şi a nevoilor acestuia, în care învăţarea are un rol central. Învăţarea timpurie, în special a copilului de până la 3 ani, se realizează susţinută şi acompaniată de adult. Adultul îl ghidează în procesul cunoaşterii şi îi denumeşte semnificaţia celor învăţate. Astfel copilul obţine „cheile" prin care işi structurează şi işi organizează coerenţa propriei persoane, în raport cu lumea in care trăieşte.

- Educaţia timpurie se realizează ca educaţie informală (în familie, în relaţii de vecinătate, în relaţii comunitare, prin mass-media), ca educaţie formală (în creşe, grădiniţe şi alte instituţii de ocrotire şi educaţie) şi sub forma educaţiei nonformale (in cluburi sportive, cluburi ale copiilor, dar şi prin biblioteci, muzee, activitaţi ale unor organizaţii nonguvernamentale, etc.).
- Fiecare copil este o persoana unică cu un temperament individual, stil de învăţare, mediu familial, şi modelul şi temporizarea creşterii. Pe măsură ce se dezvoltă copiii, au nevoie de tipuri diferite de stimulare şi interacţiune pentru a-şi exersa abilităţile de evoluţie şi a-şi dezvolta unele noi. Este important să observăm că abilitaţile menţionate sub ‘‘ce fac copiii’’ nu ar trebui considerate drept universale, în special în termenii manifestării lor în acţiunea copiilor. De altfel, abilităţile au nevoie să fie adaptate pentru a reflecta consideraţiile culturale şi sansele disponibile copiilor pentru a-şi dezvolta abilităţile, cunoştinţele, şi abilităţile în general asociate cu o varstă dată.
- Educaţia timpurie este educaţia care priveşte copiii de la naştere pana la 6-7 ani şi care le oferă acestora condiţii specifice pentru dezvoltarea lor generală în concordanţă cu caracteristicile individuale şi de varstă.
- Educaţia timpurie este crucială pentru dezvoltarea şi educarea ulterioară a copilului şi se realizează prin folosirea unei metodologii şi a unui curriculum adecvate, precum şi a unui personal calificat în strânsă colaborare cu familia şi serviciile de sănătate şi protecţie a copilului.
- Focalizarea pe educaţia timpurie şi anii preşcolarităţii este importantă deoarece aceasta este perioada când copiii se dezvoltă rapid , şi dacă procesul de dezvoltare este neglijat în acest stadiu este mult mai dificil şi costisitor să compensezi aceste pierderi mai tarziu. Alegerile făcute acum şi acţiunile intreprinse de părinţi şi societate în copilăria timpurie au o puternică şi mai de durată influenţă asupra progresului individual al copilului.
- Educaţia timpurie , ca prima treaptă de pregătire pentru educaţia formală , se ocupă de formare copilului de la naştere pană la intrarea în sistemul de învăţământ obligatoriu, 6-7 ani, şi ţine cont de caracteristicile psihologice ale dezvoltării fiecărui copil.

II. SPECIFICUL EDUCAŢIEI COPIILOR DE VÎRSTĂ TIMPURIE ŞI PREŞCOLARĂ

Educaţia timpurie are ca referinţe principii şi valori :

- Fiecare copil este unic , cu nevoile lui specifice şi particulare. Nevoile copilului sunt cerinţele inportante pentru educaţie , sunt diferite de la un copil la altul şi de la o perioadă la alta , deci abordarea lui nu poate fi generală , ci specifică fiecarui copil în parte ;
- Educaţia este continuă , ea începe în primele momente ale vieţii şi durează cît aceasta ;

 Fiecare act de ingrijire este un demers educativ, iar interacţiunea activă cu adultul este definitorie ;

 Dezvoltarea copilului este dependentă de ocaziile pe care i le oferă rutina zilnică , interactiunea cu ceilaţti , organizarea mediului şi activitatilor de învaţare ;

 Invăţarea copilului mic se realizeaza prin exploatări şi experienţe in situaţii de joc ;

 Dreptul la şanse egale presupune accesul la servicii de calitate, iar universalitatea accesului la serviciile de educaţie timpurie trebuie garantate de politicile naţionale . În dezvoltarea copiilor mici , dragostea şi atentia este primordiala .

Pentru desfăşurarea cu success a activităţilor de învaţare se vor respecta cateva ***principii*** *(în activitatea şi comportamentul educatorului) foarte importante*:

- Educatoarea să stea cît mai des şi indelung la acelas nivel cu copiii, schimbîndu-şi locul din cînd în cînd, ceea ce îl stimulează pe copii s-o urmeze. Comunicarea verbală şi mai ales cea nonverbala cu copiii se realizeaza mult mai bine dacăcopilul nu este obligat sa priveasca în sus.
- Sa verbalizeze fiecare gest pe care-l face, în felul acesta, copilul va învăţa cum se folosesc materialele, jucariile, alte obiecte puse la dispoziţia lor. Povestirea şi comentarea unor evenimente din timpul zilei la care copilul a participat, povestiri, poezii, cîntece legate de viaţa lui, sunt situaţii de învatare, se poate vorbii copiilor pronuntand cuvintele clar.
- Să înlesnească posibilităţile copiilor de a interacţiona.
- Să-i ajute pe copii sa exploreze lumea din jur, sa-i lase să analizeze şi să descopere, dar cu multa atenţie la prevenirea accidentelor şi a îmbolnavirilor.
- Să cedeze copiilor rolul de conducător al jocului pe măsura ce ei au deprins regulile.

Însăşi învăţarea copilului preşcolar este deosebită, ceea ce este reflectat în tabelul de mai jos.

Cum învaţă preşcolarii?	**De ce au nevoie preşcolarii?**
• Copiii mici percep lumea prin integritatea ei, prin toate simţurile	Să li se ofere experienţe diverse pentru toate simţurile şi un mediu stimulativ
• Copiii învaţă prin joc	Selectarea jocurilor, dirijarea jocurilor din care copiii să înveţe ceva.
• Copiii mici învaţă prin probe şi greşeli	Au nevoie de un mediu securizant şi necesitatea de a se simţi în siguranţă, timp pentru a explora, încurajare pentru a persevera, răbdare pentru a repeta iar, şi iar…
• Copiii învaţă prin imitare	Au nevoie de modele ale adultului (de

	exemplu în soluţionarea unor probleme), dar nu copiere impusă.
• Copiii învaţă prin descoperire	Posibilităţi de a descoperi ce pot învăţa singuri (de exemplu că unele lucruri înoată, iar altele se duc la fund)
• Copiii învaţă prin intercaţiuni cu alte persoane (adulţi şi copii)	Au nevoie de contexte de învăţare în care să înveţe prin cooperare (dar nu doar mimare de lucru în grup prin poziţionare)

III. PROIECTAREA DIDACTICĂ- O ACŢIUNE CONTINUĂ ŞI UNITARĂ

Se ştie că un lucru bine făcut are la bază o etapă premergătoare.
Proiectarea didactică este:

- Etapa premergătoare actului didactic.
- Documetul de proiectare trebuie să fie un instrument necesar de lucru pentru cadrul didactic

Proiectare pedagogică este programarea materiei de studiu pe unităţi de timp şi de activitate, a planului calendaristic, a sistemului de lecţii, elaborarea planului de lecţii etc.
Astăzi, conceptul de proiectare este mai amplu, fiind exprimat şi caracterizat de alte concepte corelate, ca de pildă: **design instrucţional** (R. Gagne,1976) sau **taxonomia cunoştinţelor** (Romiszowski,1981).

- Proiectarea este acţiunea de anticipare şi pregătire a activităţilor didactice şi educative pe baza unui sistem de operaţii, concretizat în programe de instruire diferenţiate prin creşterea performanţelor.
- Proiectarea pedagogică a procesului de învăţământ reprezintă ansamblul acţiunilor şi operaţiilor angajate în cadrul activităţilor de educaţie/instrucţie conform finalităţilor asumate la nivel de sistem şi de proces în vederea asigurării funcţionalităţii sociale a acestuia în sens managerial/global, optim, strategic.
- Activitatea de proiectare pedagogică valorifică acţiunile şi „operaţiile de definire anticipativă a obiectivelor, conţinuturilor, strategiilor învăţării, probelor de evaluare şi mai ales ale relaţiilor dintre acestea în condiţiile unui mod de organizare al procesului de învăţământ."(Vlăsceanu, Lazăr în „Curs de pedagogie", coordonatori: Cerghit, Ioan, Vlăsceanu, Lazăr, 1988, pag. 249)
- Proiectarea didactică este o activitate complexă, un proces de anticipare a ceea ce doreşte educatorul să realizeze împreună cu copiii în cadrul unei zile, teme, capitol sau pe parcursul întregului an şcolar, pentru realizarea curriculum-ului.

- Specificul activităţii de proiectare pedagogică evidenţiază importanţa acţiunilor de planificare – programare - concretizare a instruirii/educaţiei care vizează valorificarea optimă a unei resurse materiale esenţiale: timpul real destinat învăţării, în mediul şcolar şi extraşcolar.

Proiectarea activităţii didactice presupune:

- lectura programei- curriculei
- proiectarea de lungă durată
- proiectarea secvenţială (a unităţilor de învăţare)

Proiectarea unei unităţi de învăţare se recomandă a fi făcută ţinând seama de următoarele:

- centrarea demersului didactic pe obiective (nu pe conţinuturi) şi competenţe
- implicarea în proiectare a următorilor factori:
- obiective de referinţă
- activităţi de învăţare
- resurse
- evaluare

Cînd vorbim de proiectare, în învăţământul preşcolar, , nivelurile la care trebuie să performăm sunt trei, respectiv:

1. proiectarea activităţii care urmează să se desfăşoare cu copiii pe parcursul anului şcolar (schema orară, orarul, activităţi instructiv-educative, activităţi extracurriculare, activitatea cu părinţii, activitatea metodică etc.);
2. proiectarea activităţilor educative, dar şi a strategiilor didactice (cei trei M: metode, materiale, mijloace didactice) ce urmează a fi utilizate pentru desfăşurarea în bune condiţii a acestora, pe unităţi de timp mai mici (săptămână, temă etc.);
3. proiectarea fiecărei activităţi din programul zilnic.

În continuare, propunem un model- schemă de planificare a activităţilor educative , care se realizează zilnic:

- Jocuri şi activităţi alese de copii sau propuse de educatoare, cu teme în acord cu tema mare a săptămânii sau a unităţii de studiu, stabilite şi în funcţie de materialele puse la dispoziţia copiilor la centrele/ariile de joacă. De altfel, aceste jocuri/activităţi pot fi grupate pe sectoare de activitate (centre): BIBLIOTECĂ, CONSTRUCŢII, ŞTIINŢĂ etc. De remarcat este şi faptul că nu trebuie să pierdem din vedere numărul de activităţi de acest gen prevăzut în planul de învăţământ pentru nivelul de vârstă al grupei pe care o avem, dar şi faptul că un joc sau o activitate pe care noi o proiectăm poate constitui sau nu „o atracţie" pentru copii. În acest context, ea poate fi aleasă de aceştia de mai multe ori într-o zi sau într-o săptămână sau poate să nu fie aleasă deloc. Mai mult, trebuie să ştim că numărul propus de planul de învăţământ pentru *Jocurile şi activităţile alese* este acoperit de activităţile de acest gen desfăşurate atât la Etapa I (de dimineaţa, înainte de activităţile integrate) cât şi la Etapa a II-a (de dinainte de masa de prânz).
- Vor fi trecute zilnic Categoriile de activităţi (Educarea limbajului, Activităţi matematice etc.) aşa cum se găsesc ele în planul de învăţământ şi cum au fost proiectate în orar, apoi mijlocul de realizare şi tema fiecăreia . Temele acestora trebuie să fie în acord cu tema mare a săptămânii sau a unităţii de studiu.
- Zilnic vor fi trecute activităţi din categoria celor menţionate în planul de învăţământ pentru perioada după-amiezii (Activităţi recreative şi de relaxare, Activităţi de stimulare a abilităţilor individuale, Activităţi recuperatorii). De asemenea, nu trebuie să pierdem din vedere numărul de activităţi de acest gen prevăzut în planul de învăţământ pentru nivelul de vârstă al grupei pe care o avem. Temele acestora trebuie să fie şi ele în acord cu tema mare a săptămânii sau a unităţii de studiu şi să ţină cont de materialele puse la dispoziţia copiilor, de aptitudinile lor individuale, de nivelul lor de pregătire, de

absenţele lor sau dificultăţile pe care le întâmpină în procesul de învăţare la un moment dat etc.

- La rubrica *Material didactic folosit* vor fi menţionate materialele pe care educatoarea le pune la dispoziţia copiilor pentru desfăşurarea activităţilor proiectate, îndeosebi cel confecţionat special pentru activităţile integrate.
- Compartimentul- *Activitate metodică* va avea menţionate toate activităţile pe care educatoarea îşi propune să le desfăşoare în contextul dezvoltării profesionale (studiu individual, confecţionarea unui material didactic pentru activităţile din săptămână, participarea la un cerc pedagogic sau la o activitate metodică la nivel de unitate/sector/judeţ etc.). Pentru studiul individual vor fi menţionate autorul, lucrarea, paginile şi se va ţine cont de corelarea studiului individual cu activitatea zilnică la clasă, cu recomandările primite în urma asistenţelor făcute de director sau de responsabilul comisiei metodice, cu ţinta profesională aleasă etc.

IV. PRINCIPIILE DE EDUCAŢIE A PREŞCOLARILOR

1. Practicile de educaţie iau în considerare copilului ca întreg.	În locul unei relaţii inegale educator - copil, consideră copilul ca pe o persoană demnă de respect, unică, şi caută să-i asigure o continuitate individuală în dezvoltare, precum şi practici de dezvoltare adecvate, specifice lui. Cooperarea şi colaborarea au drept scop verificarea demersurilor şi experienţelor individuale de descoperire a lumii şi valorizarea lor. Caută să se asiguri pentru fiecare copil achiziţionarea şi dezvoltarea aptitudini fizice, cognitive, emoţionale, etico-morale, artistice, teoretice, sociale şi practice pentru a participa la o societate democratică, deschisă.
2. Procesul de învăţământ este centrat pe copil, educaţia este individualizată	Predarea este orientată în funcţie de necesităţile copilului. Invăţărea se produce prin descoperire individuală, acceptându-se şi încurajându-se moduri personale de-a înainta în formarea deprinderilor şi în cunoaştere (exemple: scrisul cu mâna stângă, moduri individuale de exprimare şi cunoaştere, încurajarea experimentelor de descoperire, etc.) Învăţărea se face în ritmul propriu al copilului. Comparînd sistemul de lucru tradiţional cu producţia pe o banda rulantă, fiecare copil este obligat să lucreze în viteza impusă de bandă. Ea poate corespunde vitezei de lucru a unora, dar poate fi prea rapidă pentru unii, ori prea lentă şi plictisitoare pentru alţii, mai iuţi. In plus, fiecare din executanţi va trebui să facă doar o acţiune limitată şi standardizată, neputând inventa, învaţa sau înţelege în stil propriu. Când e vorba de viteza de dezvoltare a copiilor este esenţială respectarea stadiului individual al dezvoltării fiecarui copil al atenţiei de care e capabil fiecare copil pentru achiziţia corectă, şi înţelegerea completă a sarcinilor şi a modalitaţilor de rezolvare a lor. In alternativa individualizarea este facilitată şi de organizarea grupei pe centre de activitate, îl încurajează pe copil **să înveţe a învaţa**, a înţelege. In caz contrar cei mai mulţi copii vor renunţa să înţeleagă o acţiune impusă, acceptând doar să o reproducă.

3. Învăţărea este organizată pe Centre de activitate	Organizarea este un element esenţial în individualizarea educaţiei. Aici copiii învaţă în Centre de activitate. Acestea sunt zone delimitate ale grupei, dotate cu material didactic specific unei activităţi, în care un numar mic de copii se confruntă, individual sau în grup, cu sarcini adecvate nivelului lor de dezvoltare. O grupă conţine obligatoriu: un Centru de citire, un Centru de scriere, un Centru de ştiinţă, un Centru de matematică, un Centru de artă şi un Centru de construcţii. Centre facultative pot fi imaginate de învăţător. Ce aduce această organizare ? In primul rând educatorul nu mai stă faţă în faţă cu copilul –în poziţie de confruntare, inegală, ci **umăr la umăr** - poziţie de colaborare, egală, în care educatorul, sugerează, şi întăreşte motivaţia pozitivă de descoperire a copilului, consolidându-i demersul mintal propriu. In plus, în Centrele de activitate se realizează colaborarea şi comunicarea cu colegii în realizarea unor sarcini comune, sămânţa lucrului în proiecte colective de mai tîrziu. Dacă procesele individualizate se desfaşoară pe Centre de activitate, împărtăşirea şi confruntarea nu lipsesc. Există în grupe un spaţiu de întâlnire, pentru comunicare în grup, fără spaţii sau bănci rigide, aranjare care facilitează coeziunea membrilor grupului. Aici e locul împărtăşirii experienţelor, al planificării activităţilor la începutul zilei, al evaluării sarcinilor, al concluziilor şi al stabilirii în comun a regulilor şi responsabilitaţilor. Există aici un **"Scaun al Autorului**" pe care fiecare copil devine personajul principal, locul de unde îşi prezintă ideile, rezultatele şi se supune confruntării cu ceilalţi, observaţiilor şi sugestiilor lor critice.
4. Participarea părinţilor la educaţia copilului	Şcoala tradiţională desparte principial educaţia şcolară de cea din familie. În mod tradiţional părinţii erau solicitaţi doar la susţinerea materială şi administrativă a şcolii. Şcoala îşi rezervă dictatul asupra metodelor de educaţie teoretică, părinţii fiind simpli supraveghetori ai îndeplinirii lecţiilor. Pe de altă parte educaţia morală şi a comportamentelor este atribuita familiei. Se comunică doar rezultatele unor evaluări - adesea din perspectivă unilaterală. Grădiniţa modernă consideră părinţii ca primii învăţători ai copilului, parte din procesul de învăţământ. Părinţii sunt invitaţi să participe efectiv în grupă, la procesul de educaţie, bineînţeles sub auspiciile unei colaborări cu educatorul. Prezenţa unui părinte în grupă este un fapt firesc, nici festiv, nici perturbator. Poziţia "umăr la umăr" a educatorului cu copilul în centrele de activitate facilitează această participare. Temele unde un părinte poate aduce mai viu elemente din sfera lui de activitate îl pot transforma în personaj principal în educaţie. În comunicarea cu educatorul se nuanţează specificul în dezvoltare al fiecărui copil, se gasesc modalitaţi de cultivare a unor abilităţi în familie pentru a completa sau suplimenta procesul educativ. Aceasta comunicare duce la reducerea presiunilor conflictuale asupra copilului, dându-i o mai mare libertate în dezvoltare. Comunicarea copilului cu adulţii devine mai uşoară, el se exprimă mai liber devenind

	astfel mai transparent pentru părinţi.
5. Formarea continuă şi ajutorul tehnic pentru educatori şi autorităţi educative (directori, inspectori şcolari)	Principiile şi teoria dezvoltării copilului au nevoie de un repertoriu de tehnici şi de o mentalitate specifică pentru a stimula dezvoltarea individualizată şi pentru a putea evalua demersurile de dezvoltare ale fiecărui copil. De aceea se oferă periodic sesiuni de formare şi perfecţionare pentru cei implicaţi în acest proces: în primul rând educatoriilor, dar şi directorilor, inspectorilor şi părinţilor.

V. CUM ARATĂ O ZI LA GRĂDINIŢĂ ?

ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAŢĂ	Activitate de importamţă decisivă pentru întreaga zi. Vocea educatorului, atragerea copiilor în activităţi de pregătire a celor care urmează să fie realizate de toţi copiii, bucuria întîlnirii cu educatorul –aceste momente sînt decisive pentru dispoziţia copiilor.
AGENDA ZILEI	Ea reprezintă planificarea activitaţilor zilei de azi. Au loc întrebări şi precizări până când se constată că planul de activităţi a fost însuşit şi acceptat. Un alt moment este calendarul zilei de azi. Precizarea zilei, a datei, a evenimentelor sociale şi personale legate de ziua de azi, inclusiv aspectul vremii, comentariile şi întrebarile.
MESAJUL ZILEI	Un mesaj conceput de educator pentru a introduce cunoştinţele sau deprinderile noi de achiziţionat şi de prelucrat pe Centre de activităţi. Mesajul dă prilejul de introducere – de dorit interactiv – a noţiunilor noi.
NOUTĂŢILE	Copii se înscriu prin scrierea numelor lor pe şevaletul de prezentare, pentru a comunica celorlalţi noutăţile sau experienţele personale deosebite. (De la ce i s-a întimplat ieri, la ce a visat, ori ce a citit nou, ce experienţe de cunoaştere ori emoţionale a avut, orice este posibil). Noutaţile sunt comunicate celorlalţi din "**Scaunul Autorului**", unde copilul va fi valorizat, dar va avea şi responsabilitatea comunicării, întrucât urmează întrebările şi comentariile colegilor.
CENTRE DE ACTIVITATE	Pe masa fiecarui centru sunt scrise activitaţile tematice specifice. După alegerea centrelor de activitate, preferenţial, dar şi prin îndeplinirea unor reguli uşor de înţeles şi de respectat, copiii işi citesc activitaţile la care s-au înscris. Fiecare centru are pregatite pe masă sarcinile, specifice pentru scriere, citire, stiinţe, arte, construcţii sau matematică. Concepute de educator pentru a exersa abilitaţile de dobândit sau combinarea lor cu altele asimilate, sarcinile sunt progresive, astfel încât să permită tuturor să le poată rezolva în ritmul şi la nivelul său. Când

	educatorii s-au convins că sarcinile au fost înţelese de către toţi copiii, ei devin colaboratori ai demersurilor de cunoaştere ale fiecaruia. Dupa un timp, necesar celor mai mulţi să împlinească o parte din sarcini (să-şi exerseze abilitaţile specifice) se face o evaluare. Fiecare grup – şi fiecare individ – prezintă în faţa celorlalţi rezolvarea sarcinilor la centrul respectiv.
EVALUAREA COPIILOR	Moment la care iau parte copii, cu întrebări, sugestii, etc. Lucrarile care s-au efectuat sunt afişate în grupă; câteva zile ele reprezintă prilej de comparaţie şi oglindire a demersurilor mintale, a deprinderilor şi dexterităţilor achiziţionate la acel moment.
PORTOFOLIILE	Ulterior evaluarea trece în completarea mapei cu lucrări a fiecarui copil, care se păstrează în grupă şi este la îndemâna copilului sau părintelui.

Tipuri de activităţi cu preşcolarii în grădiniţa de copiii:

Jocul

Pentru copilul mic , jocul este o cale indispensabila a învăţării . copilul va învăţa sa se joace singur şi cu alţii , să împărtăşească bucuria cu ceilalţi , precum şi să-şi asume un rol .

Activităţi artistice şi de îndemînare

Copilul va învăţa să folosească instrumente , mijloace , materiale necesare pentru aceste activităţi , va fi stimulat să-şi exprime sentimentele , ideile şi trăirile .

Activităţi de muzică şi de mişcare

Copilul va învăţa să asculte muzica , va fi stimulat să redea melodii , exprimandu-şi astfel trăirile , sentimentele , actiunile .

Activităţi de creaţie şi comunicare

Copilul va învăţa să înţeleagă şi să transmită dorinţe şi intenţii , sentimente , gînduri .

Activităţi de cunoaştere

Copilul va învăîa depre el, despre lumea inconjurăîtoare , va fi ajutat să o exploreze şi să exprimenteze , asigurîndu-i-se securitatea .

Activităţi în aer liber

Copilul va fi încurajat să facă mişcare, va învăţa să utilizeze aparate şi accesorii de joacă specifice jocurilor şi activităţilor în aer liber .

VI. MODEL DE ORGANIZARE A MESAJULUI ZILEI (I)

BUNA ZIUA ...

Cuvînt cu 1 silabă	2 silabe	3 silabe
buni	Fru - moşi	

COPII.

ASTĂZI ESTE O ZI:
DE.....
FĂRĂ.....
CU.....

DIMINEAŢA A FOST:
1
2
3
4

ANOTIMPUL PREFERAT DE ELEVI ESTE
.....

a	r	a	v
2	3	4	1

VARA LA MOLDOVA ESTE:
1
2
3
4

VARA ESTE PERIOADA

Ω-C ♫-I

☻-L ↕-O

£-N

€-E

♣-D

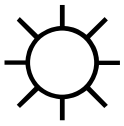
♥-R

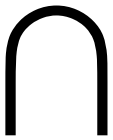
Copiii vor descifra cuvîntul cifrat în ordinea:

Ω ↕ £ Ω € ♣ ♫ ♫ ☻ ↕ ♥

DE OBICEI CONCEDIILE SE ORGANIZEAZĂ VARA
LA MUNTE SAU LA MARE

Copiii vor desena traseul său fiind ghidaţi de un coleg la alegere, va nominaliza ţara în care poate merge la mare (...), ţara în care poate merge la munte (...).

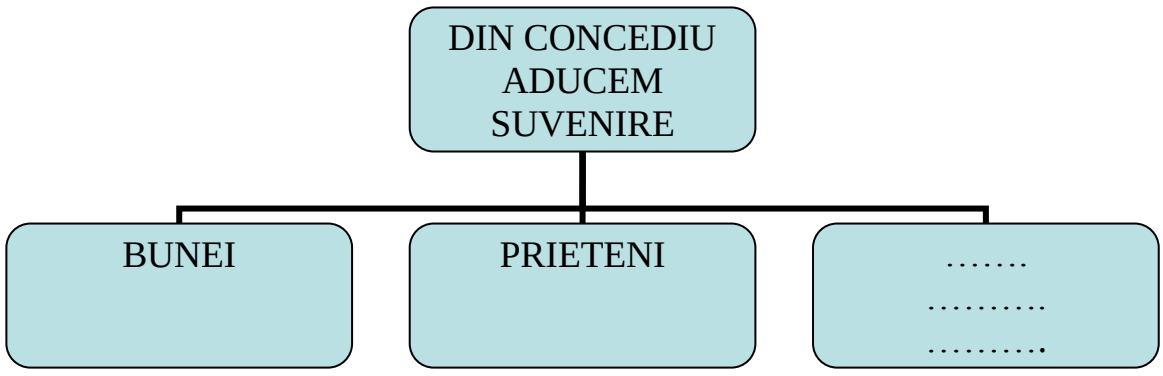

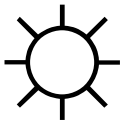

NUMEŞTE VALUTA ŢĂRII (mare- Romania, Bulgaria, Ukraina; munte- Romania).
CE SUVENIRE POŢI ADUCE PERSOANELOR DRAGI DIN CONCEDIUL PETRECUT PESTE HOTARELE MOLDOVEI?

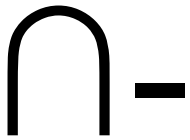

–DE LA MARE SE ADUC DE OBICEI.....

DE LA MUNTE SE ADUC DE OBICEI.....

NE ÎNTOARCEM DIN CONCEDIU:
1
2
3
4

ACASĂ NE AŞTEAPTĂ:
1
2
3
4

VARA ÎN MOLDOVA-
PLOILE SÎNT:
TEMPERATURILE SÎNT:
VÎNTUL ESTE:
ROUA ESTE:

Model de organizare a MESAJULUI ZILEI (II)

BUNĂ ZIUA ...
---------- ---------- ----------

------ ---------- ----------

---------- ---------- ----------
COPII.

DIMINEAŢA ESTE:
1
2
3
4

DIMINEAŢA EU AM VĂZUT UN .....
Copiii vor descifra cuvîntul :

☺ -o ♪-ş ♠-p

■-a ◙-t ▼-ş

POŞTAŞUL ADUCE OAMENILOR:
S... P...
T... Z...(ziare)
C... N...

ZIARELE CONŢIN INFORMAŢII DESPRE :
1
2
3
4

LUCRUL DE ECHIPĂ :
Copiii vor alege tema şi vor elabora proiectul său de ziar (temele care se propun- ziar pentru copii sau ziar pe teme ecologice)

DESENEAZĂ TRASEUL POŞTAŞULUI ÎN ORDINE.
Copiii se vor orienta după numărul casei, vor desena traseul corect menţionînd ce nu este corect.

3

7

5

DESENEAZĂ TRASEUL POŞTAŞULUI ÎN ORDINE.

Copiii vor desena traseul corect al poştaşului menţionînd ce scrisori vor fi duse pe aceeaşi parte a străzii.

2 4 9 6

VII. SCHEME – MODEL DE PROIECTARE

În grădiniţa de copii avem mai multe tipuri de proiectare:

- 1. Proiectare didactică de lungă durată – pe un an, trimestru, lună
- 2. Proiectarea didactică de scurtă durată (zilnică)- pe o zi(scenariul zilei) şi a unei activităţi instructiv-educative.

Proiectare didactică de lungă durată se elaborează în baza Curriculumului, luînd în consideraţie **obiectivele curriculare de referinţă** stipulate în el.

Proiectarea didactică de scurtă durată (zilnică) se realizează în baza proiectării didactice de lungă durată, elementele principale fiind **obiectivele operaţionale**

Un proiect didactic se bazează pe răspunsul la cele 4 întrebări:

1. Ce voi face?
2. Cu ce voi face?
3. Cum voi face?
4. Cum voi şti, dacă ceea ce trebuia de făcut a fost făcut?

În continuare prezentăm modele de scheme folosite de educatori pentru planificarea activităţilor educaţionale în conformitate cu regimul zilei şi conţinuturile curriculare preconizate:

Varianta I:

Ziua data	Dimineaţa	Tema activităţii integrate	Plimbarea I	Plimbarea II	Lucrul individual	Seara
Luni						
Marţi						
Miercuri						
Joi						
Vineri						

Varianta II:

ziua săptămînii	dimineaţa	Tema şi centrele educaţionale ale activităţii integrate	Plimbarea I	Plimbarea II	Seara
Luni		Tema- meseriile; 2. Alfabetizare 3. Joc de construcţie 4. Matematica			
Marţi					
Miercuri					
Joi					
Vineri					

Varianta III

Partea zilei	luni	marţi	miercuri	joi	vineri
Dimineaţa					
Complex	*de*	*gimnastică*	*gimnastică*	*după*	*somn*
I jumătate a zilei					
II jumătate a zilei					
Plimbările					
Seara					

Varianta IV

	Centre educaţionale din activitatea integrată	Evaluare
Tema activităţii		
Lucrul individual		
Plimbarea		

Varianta V

Ziua săptămînii	dimineaţa	Activitatea integrată (centrele educaţionale)	Plimbarea I, II	seara
Luni		Tema- toamna; • Alfabetizare- caracterizarea anotimpului; • Arte- selectăm din coş 3 legume de toamnă şi le colorăm; • Mediu- selectăm imaginile păsărilor călătoare, le numim, caracterizăm.		
Marţi				
Miercuri				
Joi				
Vineri				

Vaarianta VI

	Luna	Tema lunii- transportul	Tema săptămînii: 1- transportul urban 2- transportul ecologic 3- o zi fără automobil în oraş 4- transportul agricol
1	Septembrie		
2	Octombrie		
3	Noiembrie		
4	Decembrie		
5	Ianuarie		
6	Februarie		
7	Martie		
8	Aprilie		
9	Mai		
10	Iunie		
11	Iulie		

Varianta VII

Centrul educaţional	luni	marţi	miercuri	joi	vineri

planificat					
Comunicare	*				
Arte		*			
Ştiinţe		*			
Muzica					
Educaţia fizică			*		
Construire	*				
Matematica			*		
Joc					
Alfabetizare	*				
Lucrul individual					
Plimbare					
Lucrul cu părinţii					

Modelul schemei proiectului didactic în care se pune accent pe corelaţia dintre elementele - cheie ale procesului educaţional.

Desfăşurarea activităţii:

Etapele activităţii	**O.O.**	**Conţinutul activităţii**	**Tehnologia didactică**			**Evaluare**
			Forme	**Metode**	**Mijloace**	
1. 2. 3. 4. 5.						

Modelul de proiect didactic, în care se pune accent pe corelaţia dintre cei doi actanţi ai procesului didactic: educatorul şi copilul, cu indicarea modalităţii de stabilire a feedback-ului.

Desfăşurarea activităţii:

Etapele activităţii	**Obiectivele operaţionale**	**Activitatea educatorului**	**Activitatea copilului**	**Evaluarea (feed-back-ul)**
1. **2.** **3.** **4.** **5.**				

VIII. SUGESTII METODOLOGICE DE OPERAŢIONALIZARE A OBIECTIVELOR

După cum am menţionat în capitolul anterior, elementele principale a unei proiectări de scurtă durată sînt obiectivele operaţionale. Pentru realizarea cu succes a unei activităţi este necesar de a-ţi formula nişte obiective clare, concrete, realizabile şi evaluabile, pentru că după cum spune savantul american Robert Mager : „ Dacă nu ştii unde mergi, atunci este foarte dificil să alegi o cale potrivită pentru a ajunge la destinaţie"

Ce este un obiectiv ? Savanţii pedagogi ne oferă mai multe definiţii. După A.Crişan şi V.Guţu Obiectivele definesc noul comportament după ce cel ce copilul a parcurs o experienţă de învăţare.

> Un obiectiv este enunţul ce specifică în termeni comportamentali (măsurabili, concreţi şi detectabili) performanţele copilului, realizate ca un rezultat al procesului de instruire.

Deci, obiectivul operaţional ne idică ce trebuie să ştie, să facă opilul la sfîrşitul unei activităţi. Obiectivele operaţionale sînt intrarea şi tot odată ne indică calea spre atingerea standardelor.

Obiectivele operaţionale sînt acelea care descriu, cît mai concret posibil, cunoştinţele, abilităţile şi aptitudinile elevului la sfîrşitul unei activităţi de instruire. Este vorba de a afla şi de a realiza ceva nou, necunoscut pînă la momentul instruirii. Obiectivele operaţionale anticipează, deci, o schimbare comportamentală, observabilă şi măsurabilă, obţinută pe parcursul unei activităţi didactice.

Prin urmare, operaţionalizarea obiectivelor asigură o conexiune între componentele unei activităţi educaţionale, facilitînd trecerea de la general la particular, de la abstract la concret.

Înainte de a elabora obiectivele, trebuie să fim siguri că am reuşit să:

- stabilim scopurile evenimentului de instruire;
- identificăm cunoştinţele, abilităţile şi comportamentul aşteptat ca un rezultat al realizării activităţii;
- elucidăm care sînt sarcinile de bază şi cele secundare;
- determinăm comportamentele şi caracteristicile iniţiale ale copiilor.

În elaborarea obiectivelor operaţionale, trebuie să ţinem cont de anumite cerinţe:

1. să fie clare, explicite şi comprehensibile – atît pentru copil, cît şi pentru educator;

2. • să fie accesibile majorităţii copiilor şi realizabile în intervalul de timp efectiv;

3. să corespundă particularităţilor de vîrstă ale copiilor, pregătirii şi experienţei lor anterioare;

4.• să nu fie prea numeroase;

5• să descrie un comportament observabil şi măsurabil;

6.• să exprime comportamentul prin utilizarea verbelor de acţiune;

Nu se permite utilizarea verbelor vagi. Verbele vagi nu vor putea fi evaluate.

7.• să conţină atît condiţiile de realizare a sarcinilor, cît şi criteriul performanţei;

8.• să vizeze o operaţie singulară;

9.• să fie unice, logice şi valide;

10.• să reflecte activitatea copilului, nu a educatorului;

11. să fie transferabile de la situaţia pedagogică la o situaţie reală de viaţă.

12. să fie adresate copiilor

13 verbul de acţiune se va utiliza la modul conjunctiv

14 . vor fi clasificate în trei categorii: obiective operaţionale cognitive, psihomotorii, afective

Pentru a verifica corectitudinea elaborării unui obiectiv operaţional , vom încerca să găsim răspuns la trei întrebări: CE? CÎT ? CUM ?

CE ? – animale plante, organisme, anotimpuri, transport, numere, poiezii, texte, ghcitori, etc.

CÎT ? – 4- 5, 2, 3, cîteva, toate, cel puţin, etc.

CUM ?- în baza povestirii educatorului, în baza experienţei proprii, în baza manualului, caietului, cu cuvinte proprii, în baza imaginilor, planşelor, mulajelor, filmului, etc.

De exemplu:

Obiective operaţionale:

La sfîrşitul activităţii preşcolarul de 3-4 ani va fi capabil :

Obiective cognitive:

O.O1 Să enumere 4-5 (CÎT ?) animale domestice (CE ?) şi 4-5 animale sălbatice în baza imaginilor (CUM ?)

O.O2 Să identifice 4-5 animale în baza planşei

O.O.3 Să explice cu cuvinte proprii noţiunile de animal sălbatic şi animal domestic

Obiective psihomotorii

O.O4 Să compare un animal domestic cu un animal sălbatic în baza unei convorbiri

O.O.5 Să selecteze 4-5 animale salbatice(domestice) dintr-un set de imagini

Obiective afective

O.O6 Să manifeste o atitudine responsabilă faţă de animalele domestice şi sălbatice în baza comportamentului său

În continuare vom prezenta un tabel, care va fi util în selectarea unor verbe de acţiune şi utilizarea lor în formularea obiectivelor operaţionale:

Nivelul cognitv	Tipul obiectivului operaţional	Verbele de acţiune
Cunoaştere şi înţelegere	cognitive	A defini, a explica, a numi, a identifica, a enumera, a recunoaşte, a aminti, a distinge, a număra, a recita ş.a.
Aplicare	psihomotorii	A descrie, a povesti,a compara, a selecta, a clasifica, a utiliza, a desena, a reprezenta, a alege, a aplica, ş.a.
Integrare	Psihomotoriia fective	A formula, a elabora, a concluziona,a a deduce, a analiza, a detecta, a structura, a căuta, a distinge
VERBE VAGI	A cunoaşte, a înţelege, a conştientiza, a putea	

IX . EXEMPLE DE PROIECTE DIDACTICE AL ACTIVITĂŢII INTEGRATE

Proiect didactic de scurtă durată
Tema: Sărbătorile
Grupa pregătitoare
Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili
Cognitive:

- să numească 5-6 zile marcante pentru poporul nostru în baza cunoştinţelor proprii
- să menţioneze 2-3 modalităţi de organizare a zilelor de sărbători în baza imaginilor

Psihomotorii:

- să descrie în 3-4 propoziţii semnificaţia sărbătorii (Paştele, Crăciunul etc.) în baza povestirii educatorului
- să realizeze desinestătător un cadou, fără modelul educatorului

Afective

- să fie activi în joc, prietenoşi, să se susţină reciproc.

Strategii didactice:
Metode- joc didactic, versuri, observare, explicaţie, instructaj verbal, povestirea copiilor.
Material didactic- imagini care reprezintă Chişinăul, foi pe care sînt desenate ouă.
Forma de organizare- frontal şi în arii.

Iniţial, educatorul desfăşoară cu copiii o activitate frontală, deslegînd careul prezentat mai jos:

1. Sărbătoare aşteptată pentru brad, cadouri şi voie bună (Crăciun)
2. Cîntec tradiţional care vesteşte naşterea lui Isus (colind)
3. Instrument care se foloseşte pentru încondeerea ouălor (condei)
4. Cete de copii care vin să ureze gospodarilor sănătate şi hambare cu roadă (urători)
5. Cete de copii cu crenguţe de flori care „seamănă” gospodarii în dimineaţa Anului Nou (semănători)

							5		
	2			**3**		**4**			
1	**c**	**r**	**ă**	**c**	**i**	**u**	**n**		

n.o	Partea activităţii	Organizarea grupei de copii	Acţiunile educatorului şi a copiilor
	Captarea atenţiei Reactualizarea cunoştinţelor	Copiii stau aranjaţi în cerc, educatorul este în mijloc. În mîini ţine o minge.	**Educatorul-** Copii, ce au în comun zilele- Opt martie, treizeci şi unu august, treizeci şi unu decembrie, întîi iunie... ? Adevărat, aceste zile sînt zile de sărbători. **Joc didactic „Numeşte data corectă”.** Copilul care prinde mingea trebuie să ne spună data sărbătorii (ziua mamelor, ziua ta de naştere, Crăciunul, prima zi de şcoală, Paştele...). **Joc didactic „Adaugă cuvîntul”.** Copilul care prinde mingea trebuie să spună un cuvînt potrivit (zi de naştere- aşteptată, veselă, senină...).
	Dirijarea învăţării	Copiii se grupează în jurul meselor pentru a realiza unele activităţi practice.	Repartizarea în centre educaţionale. Copiii vor alcătui **puzzle** cu trei subiecte- tortă, tricolor, ilustrată de 8 Martie. **Biblioteca**- copiii au pe masă o imagine a Chişinăului. În farfurie aparte educatorul le-a pregătit cuvinte scrise, care caracterizează limba noastră. Copiii trebuie să selecteze doar cuvintele ce se referă la limba noastră (dulce, melodioasă, aspră, dură, literară...). **Matematica şi Artele**- ghirlande pentru Anul Nou. Copiii trebuie să realizeze o aplicaţie la tema ghirlande pentru Anul Nou, avînd fiecare o foaie pe care este desenat un fir de aţă, ei vor selecta cercuri de diferite culori şi mărimi pe care le vor lipi pe aţă, dar pe fiecare aţă trebuie să fie doar zece cercuri şi copilul le va combina singur (după culori şi mărimi). **Artele-** copiii primesc cîte o foaie pe care este desenat un ou. Copiii vor încondeia oul. **Joc didactic „Cadoul potrivit”.** Copiii sustrag din săculeţul fermecat un cadou sau imaginea acestuie. Trebuie să spună pentru cine este cadoul potrivit.
	Încheere	Copiii se ridică de la mese, formează un cerc.	

Proiect didactic
Tema: La grădiniţă

Grupa pregătitoare

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- să numească cîte 7-8 drepturi şi obligaţii în baza cunoştinţelor proprii
- să enumere 8-10 obiecte din sala de grupă în baza observărilor proprii

Psihomotorii:

- să deseneze desinestătător, fără modelul educatorului un buchet de flori

Afective:

- să manifeste un comportament civilizat în grupa de copii, pe terenul grădiniţei, în societate

Strategii didactice:

Metode- joc didactic, observare, explicaţie, instructaj verbal, povestirea copiilor.

Material didactic- imagini care reprezintă chipul mamei, diferite acţiuni ale omului în diferite părţi ale zilei.

Forma de organizare- frontal şi în arii.

n.o	Partea activităţii	Organizarea grupei de copii	Acţiunile educatorului şi a copiilor
	Captarea atenţiei Reactualizarea cunoştinţelor Dirijarea învăţării	Copiii stau aranjaţi în cerc, educatorul este în mijloc. În mîini ţine o minge. Copiii se grupează în jurul meselor pentru a realiza unele activităţi practice.	**Educatorul-** Copii, ascultaţi atent poezia- *Mergem în jos pe uliţă* *Ne grăbim la grădiniţă,* *În prag stă educatoarea,* *Zîmbetu-i senin ca marea!* **Joc didactic „Ce am eu la grădiniţă?”.** Copilul care prinde mingea trebuie să spună ce are el la grădiniţă (dulap, pat, scaun, prieteni...). **Joc didactic „Drepturile mele”.** Copilul care prinde mingea trebuie să spună la ce are el drept (la joc, la familie, la ambii părinţi...). **Repartizarea în centre educaţionale. Jocul Săculeţul fermecat.** Copiii îşi aleg din săculeţ o bilă pe care este desenat un triunghi, o floare şi litera E. **Matematica- Cînd aceasta se întîmplă?** Copiii au pe masă mai multe imagini. Ei trebuie să aranjeze în ordine consecutivă acţiunea (gimnastica de dimineaţă, prînzul, plimbarea, somnul etc şi în ceasornicul din dreapta foii să deseneze corect săgeţile ciasornicului cu indicarea orei din zi cînd anume facem aceste activităţi). **Artele- Buchet pentru educatoarea mea.**

	Încheere	Copiii se ridică de la mese, formează un cerc.	Copiii vor desena fără model un buchet de flori pentru educatoare. **Bibliotec**a- copiii vor selecta cuvinte ce caracterizează calităţile mamei (bună, duioasă, atentă, harnică...). **Joc didactic „Jucăria preferată".** Copiii pe rînd vor povesti despre jucăria preferată. **Joc didactic „Jocul preferat".** Copiii pe rînd povestesc regulile jocului preferat.

Proiect didactic
Activitate de educaţie fizică
Grupa mare (5-6 ani)
Educator-
Durată- 25- 30 minute
Scopul activităţii: formare a deprinderilor motrice
Tipul activităţii: de formare şi generalizare a deprinderii motrice de aruncare a mingii în coş cu ambele mîini.
Obiective operaţionale*: la sfîrşit de activitate copiii vor fi capabili*

Cognitive:

- Să numească ordinea desfăşurării a 3-4 exerciţii în baza informaţiei educatorului

Psihomotorii

- Să execute 4-5 exerciţii în bbaza demonstrării educatorului
- Să arunce mingea în coş minimul de 2-3 ori , ochind înainte de aruncare

Afective

- Să manifetse un comportament adecvat în timpul activităţii

Metode şi procedee: explicaţie, povestire, joc, exemplul semenilor, demonstraţie.
Materiale didactice necesare : tamburină, coş mare, mingi mici pentru toţi copiii.

Eveniment didactic	**Conţinutul activităţii**	**Indicaţii metodice**	**Dozare**	**Evaluare**
1. Moment organizatoric	Copiii sînt chemaţi lîngă educator. Educatorul le spune copiilor că împreună vom realiza o activitate de învăţare a mişcării de ochire şi aruncare a mingii în coş.	Sala de grupă este aerisită. Această activitate se poate organiza şi la aer liber. Copiii ajută eductorul să pregătească sala.	1-2 min.	
2. Captarea atenţiei. Anunţarea temei	Copii, eu azi pentru activitate am pregătit un sac. Un copil după pipăit va spune ce obiecte am în coş. Cu aceste mingi noi vom realiza exerciţii fizice dar şi vom determina cine din noi este copilul care ocheşte cel mai bine.	Educatorul va motiva interesul copiilor pentru activitate	1 min.	

3. Pregătire pentru efort	Copii sînt în formaţie de cerc. Mişcări de bază- mers obişnuit, mers pe vîrfurile degetelor, mers pe călcîie, din mers copiii vor lua fiecare cîte o minge mică, regrupare în coloane cîte trei.	Se lucrează în formaţie de cerc. Educatorul va explica şi demonstre toate mişcările.	2—3 min.	
4. Dirijarea învăţării	**Exerciţii cu mingea.** **1. Schimbă mingea.** PI- stînd drept, picioarele la distanţa umerelor, mingea în mîina dreaptă. La 1- braţele în sus prin părţi, transmitem mingea din mîina dreaptă în mîina stîngă, La 2- revenire la PI, La 3- - braţele în sus prin părţi, transmitem mingea din mîina stîngă în mîina dreaptă, La 4- revenire la PI. 2. **Priveşte mingea**. PI- stînd drept, picioarele la distanţa umerelor, braţele lateral, mingea în mîina dreaptă. La 1- schimbăm mingea din mîina dreaptă în mîina stîngă prin faţă, La 2- braţele lateral, capul întors spre stînga, La 3- schimbăm mingea din mîina stîngă în mîina dreaptă prin faţă, La 4- braţele lateral, capul întors spre dreapta. **3. Genofrecţiune.** PI- stînd drept, mîinile în faţă, ţin mingea. La – genofrecţiune, La 2- revenire la PI, La 3- genofrecţiune, La 4- revenire la PI. 4. **Aplecări înainte**. PI- stînd drept, mîinile în faţă, ţin mingea. La 1- aplecare înainte, mingea se pune pe podea,	Educatorul va demonstra fiecare exerciţiu, va motiva copiii să-l efectuieze corect, va propune explicaţiile necesare pe parcurs. Unele exerciţii pot fi demonstrate de copii dar numai după explicaţia detaliată a copiilor.	5 ori 5 ori 5 ori 5 ori	Copiii vor fi evaluaţi şi apreciaţi individual.

	La 2- revenire la PI, La 3- aplecare înainte, mingea se ia de pe podea, La 4- revenire la PI.			
5. Revenirea organismului după efort	Regruparea copiilordin formaţie trei coloane în formaţie de cerc. Mers obişnuit. Pregătire pentru exerciţiul -aruncarea în coş. Educatorul demonstrează copiilor mişcările. Poziţia iniţială- ne apropiem de linia de marcaj, coşul este în faţa copilului, ochim, mingea în ambele mîini, urmază un avînt uşor, aruncăm în coş. Aceste mişcări vor fi demonstrate şi de un copil. La etapa următoare fiecare copil, pe rînd, se va apropia de linia d marcaj, se va pregăti, va ochi şi arunca mingea.	Educatorul decide dacă acest exerciţiu se repetă o dată sau de mai multe ori, dacă îl repetă toţi copiii sau cei care realizează greşit mişcările.	4-5 min.	Educatorul va evalua corectitudinea îndeplinirii mişcărilor de fiecare copil, corectînd pe parcurs.
6. Evaluare	Educatorul va aprecia eforturile depuse de toţi copiii şi în timpul executării exerciţiilor dar şi la aruncarea mingii în coş.	Vom aprecia pozitiv activiatea realizată de copii.	2 min.	
7. Încheere	Educatorul menţionează activităţile realizate de copii la activitate.		1 min.	

MODELE DE PROIECTE SĂPTĂMÎNALE

Modelul Păianjen de proiect săptămînal

Metoda de proiectare a conţinuturilor eucaţionale „Păianjen” este interesantă şi aplicativă deoarece:

- Proiectul poate fi încorporat în curriculumul preşcolar prin orice temă;
- Proiectul tematic are o structurã temporalã care ajutã educatoarea sã-şi organizeze progresiv activitatea cu copiii, în funcţie de dezvoltarea acestora, de interesul manifestat şi de gradul de cunoaştere al subiectului luat în discuţie;

- Proiectul le oferã copiilor contexte, în care ei pot aplica o foarte mare varietate de cunoştinţe şi deprinderi sociale şi intelectuale, pe lângã cele de bazã propuse de curriculum;
- Îi pune pe copii în postura de a cerceta singuri despre subiectul preferat pregãtindu-i pentru munca de şcolari, conferindu-le independenţã.

La ora actuală metoda „Păianjen" de realizare a proiectelor săptămînale este cea mai în vogă strategie didactică pentru desfăşurarea procesului educativ în grădiniţă. Ea se axează pe cercetare, stimulînd copiii să caute răspunsuri la întrebările care-i preocupă. Metoda „Păianjen" de realizare a proiectelor presupune investigarea unor subiecte propuse de copii, definite ca proiecte tematice, în comparaţie cu strategiile didactice clasice, unde temele săptămânale abordate sunt planificate exclusiv de educatoare. Activităţile se construiesc ţinându-se seama de particularităţile de vârstă şi nevoile de cunoaştere ale copiilor. În fiecare săptămână se întocmeşte harta proiectului, unde se stabilesc obiectivele operaţionale, resursele materiale şi umane.

Educatoarea nu este şefa grupei, ci are rolul de coordonator, de ghid a întregii activităţi educative. Alături de ea sunt implicaţi: părinţi şi membrii ai comunităţii, care influenţează pozitiv procesul instructiv. Se lucrează mult pe grupe şi individual. Se pune mare accent pe interdisciplinaritate. În funcţie de tema proiectului educatoarea creează ariile de stimulare (centrele educaţionale). Acestea sunt diferite zone de interes, unde cei mici pot căuta ei înşişi răspunsuri legate de tema dată.

Această metodă are şi unele dezavantaje. Primul obstacol întâlnit este asigurarea resurselor materiale. Din moment ce grădiniţa nu alocă un fond special pentru realizarea proiectelor tematice, educatoarea apelează la ajutorul părinţilor. Practic părinţii asigură o mare parte din resursele necesare. Astfel materialul didactic de cele mai multe ori ajunge prea târziu la grădiniţă. Se creează o situaţie dificilă. Educatoarea nu are cu ce lucra, nici părinţii nu sunt furnizori de materiale didactice.

Un al doilea dezavantaj este efectivul mare de copii. În grădiniţele obişnuite o singură educatoare lucrează cu cel puţin 20 de copii. Statistic vorbind, timpul alocat pentru fiecare copil în parte nu depăşeşte 10-15 minute într-o zi.

O altă problemă o constituie controlul ariilor de stimulare. Cei 20-30 de copiii înscrişi în grupă sunt ghidaţi de o singură persoană. În momentul în care educatoarea împarte copii în două sau mai multe grupe e dificil să menţină atât ordinea necesară desfăşurării activităţilor educative, cât şi atenţia celor mici. Cât timp ea coordonează o grupă de copii, cei nesupravegheaţi de regulă deranjează activitatea.

Diferenţele individuale îngreunează şi ele procesul educativ. Într-o grupă mixtă copiii au diferite vîrste. O educatoare competentă ţine cont de aceste particularităţi. Copiii de trei ani trebuie să primească sarcini uşoare, iar cei mari teme mai complexe. Sînt copii care termină mai repede sarcina primită, alţii sunt mai lenţi şi necesită ajutor. E dificil să decidă educatoarea pe cine să ghideze. Să-i ajute pe cei mici, pe cei care nu au înţeles sarcina, sau să pregătească o altă sarcină celor mai isteţi? Orice ar alege cadrul didactic dintre aceste opţiuni, copiii care rămân nesupravegheaţi vor deveni agitaţi pentru că nu sunt implicaţi într-o activitate interesantă lor.

Pentru eficienţa metodei „Păianjen" de realizare a proiectelor săptămînale propunem:

- Revederea numărullui de copii în grupă,
- Punerea la dispoziţie a unui cabinet metodic bine dotat.

Metodei „Păianjen" de realizare a proiectelor săptămînale are trei faze sau etape succesive de desfăşurare:

Faza debutului este alegerea subiectului de investigat şi planificării întregului demers didactic necesar realizării proiectului. Este etapa de iniţiere atît a copilului cît şi a educatoarei, deoarece se stabilesc obiectivele, se analizează resursele materiale, umane şi de timp disponibile, se aleg conţinuturile, strategiile didactice necesare coerenţei în vederea derulării cu succes a proiectului.

Odată ce subiectul a fost ales se vor stabili obiectivele de referinţă şi comportamentale pe care dorim să le urmăm pe parcursul întregului proces. Obiectivele trebuie să fie corelate cu vîrsta copiilor, cu anumite caracteristici ale mediului cultural, al bagajului de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi de care aceştia dispun.

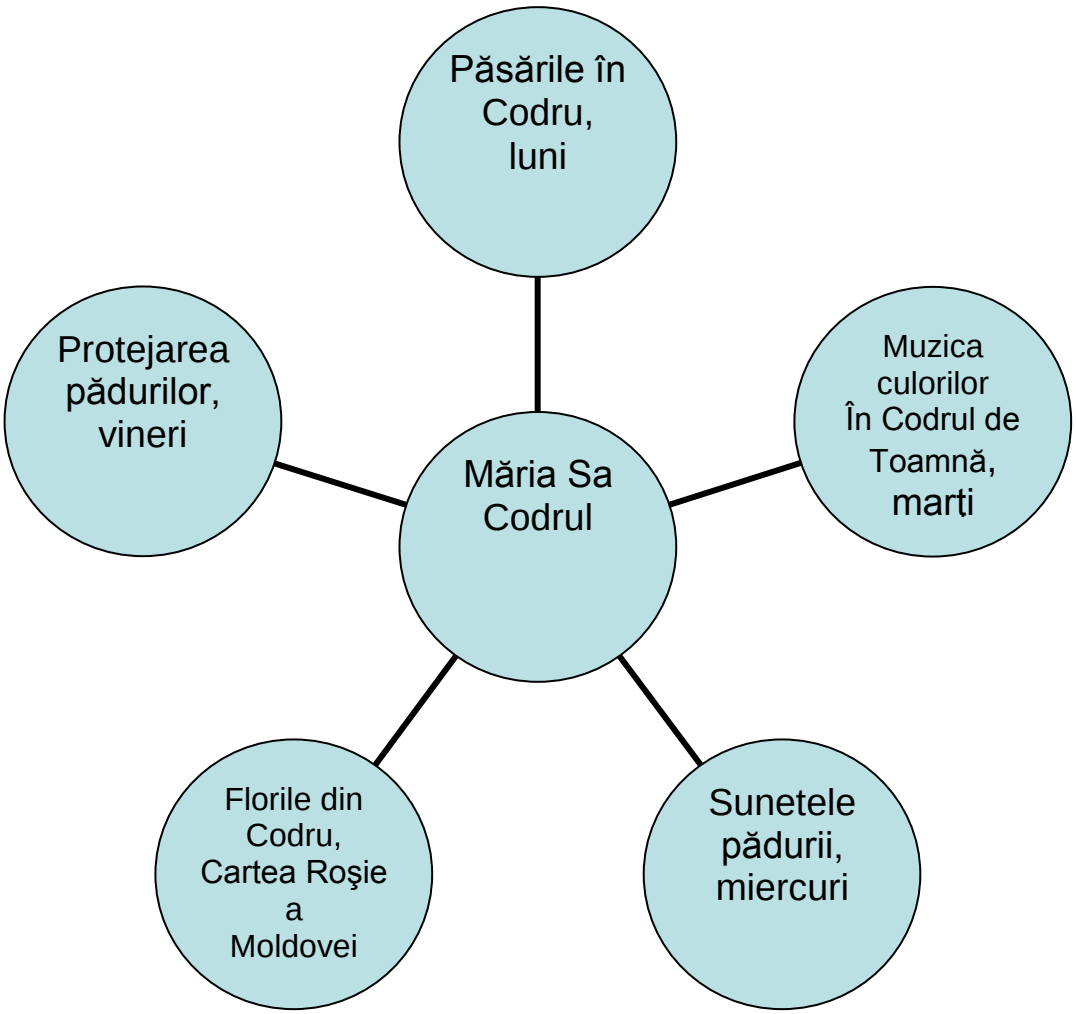
Tot în prima fază a proiectului se vor analiza resursele materiale, umane şi de timp necesare derulării proiectului.

După stabilirea subiectului pentru proiect educatoarea trebuie să realizeze harta proiectului, un fel de schiţă-ghid pentru a nu omite nici un punct de interes. Aceasta trebuie să fie realizat cu imagini sugestive şi afişat la vedere pe parcursul derulării proiectului.

A doua fază este intervalul în care are loc activitatea practică a copiilor, respectiv documentarea şi investigarea. Aceasta este inima proiectului, momentul cînd acesta începe să devină realitate, când copiii fac cercetări, desenează în urma observaţiei directe, construiesc modele, înregistrează date şi fapte, explorează, fac predicţii, discută şi chiar dramatizează aspecte legate de noile achiziţii.

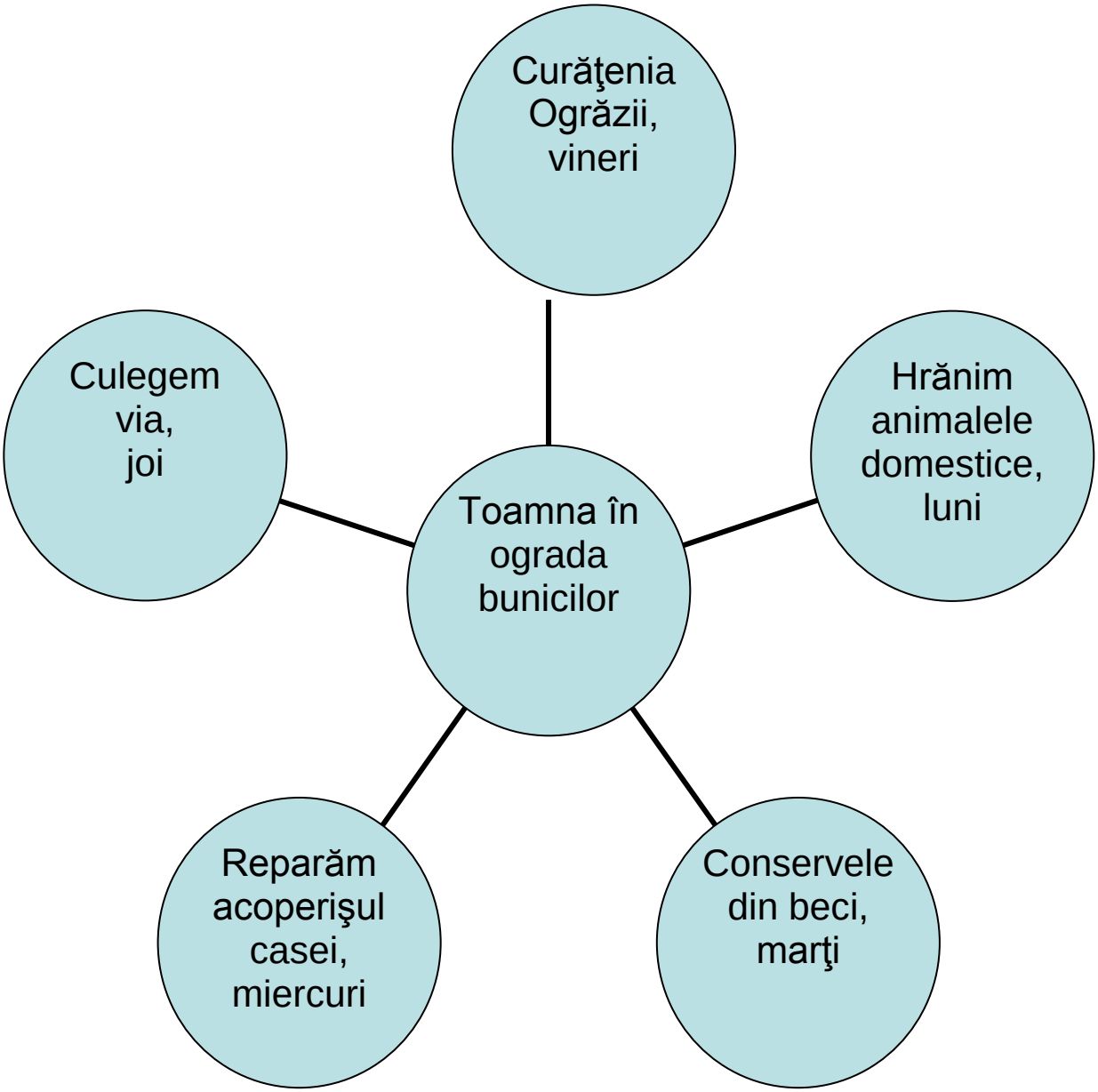
Faza atreia se referă la atribuirea unor detalii şi stabilirea unor funcţionalităţi, adică proiectul poate fi supus eşecului dacă micile detalii, dar clar foarte importante nu sînt luate în seamă.

Munca desfăşurată de copii poate fi fructificată prin realizarea , în funcţie de natura temei proiectului, a unor albume de fotografii, "cărţi" care să cuprindă lucrările proprii, spectacole, dramatizări, casete video cu activitãţile desfăşurate sau interviuri cu impresiile copiilor. Tot ceea ce creazã ei este binevenit, originalitatea în lucrări dar şi în alegerea temelor şi a abordării acestora poate constitui mijlocul ideal de evaluare a muncii depuse

Tema săptămînii- Măria Sa, Codrul

Luni	**Marţi**	**Miercuri**	**Joi**	**Vineri**
Comunicare- povestim fragmente scurte despre păsările : fazan, cuc, ciocănitoare.	Alfabetizare- examinarea frunzelor copacilor nefructiferi, discuţii despre culori, conturarea frunzelor pe foaia de hîrtie.	Muzica- audiţii muzicale potrivite, ascultarea sunetelor de foşnet de frunze, cîntecul păsărilor.	Mediu- povestirea despre Cartea Roşie a Moldovei.	Alfabetizare şi mediu. Lucrul cu imaginile. Protejăm pădurea. Copiii vor povesti (în baza imaginii) de cine şi cum protejăm pădurea în caz de incendii, lăsarea gunoiului, ...
Ştiinţe- lucrul cu imaginea. Caracterizarea penajului şi modului de alimentaţie.	Artele- curcubeul frunzelor- aranjarea frunzelor de toamnă într-o ordine cromatică asemănătoare curcubeului.	Ştiinţe- lucrul cu imaginile. Recunoaşterea şi discriminarea imaginilor după audierea cîntecului păsărilor. Argumentarea alegerii.	Ştiinţe- enumerarea, numirea, demonstrarea imaginii florilor din Codru care sînt incluse în Cartea Roşie- laleaua,	Ştiinţe- protejareea pădurilor prin plantarea pomilor, ocrotitea animalelor- conversaţii libere cu copiii.
Artele, matematica- conturarea imaginii păsărilor şi unirea imaginilor mamă- pui.	Matematica- lucrul cu modele de frunze- determinarea mărimii acestora, numărarea în ordine (crescătoare şi descrescătoare).	Matematica- copiii vor ridica cifra care va indica numărul păsărilor care au cîntat.	Educaţia fizică- complex de exerciţii cu obiect, strîngerea florilor, ocolirea florilor rare, sărituri ca păsărelele.	Matematica- labirintul. Copiii vor realiza lucrul cu fişele individuale pentru a uni pompierul de furtun, copilul cu hîrleţul, pădurarul cu cerbul etc.

Curăţenia Ogrăzii, vineri
Culegem via, joi
Hrănim animalele domestice, luni
Toamna în ograda bunicilor
Reparăm acoperişul casei, miercuri
Conservele din beci, marţi

Tema săptămînii - Toamna în ograda bunicilor

Luni	Marţi	Miercuri	Joi	Vineri
Ştiinţe- lucru cu imaginile în echipă. Copiii vor selecta în dreapta imagini cu animale domestice, în stînga- imagini cu animale sălbatice.	Matematica şi artele. Lucrul cu fişele individuale. Copiii vor reconoaşte cifra care va indica cîte roşii se pun la murat (vor fi desenate) în borcan.	Matematica- copiii vor recunoaşte formele, culorile, mărimile acoperişurilor din imagini.	Ştiinţe- discuţii în baza imaginilor sau a strugurilor aduşi de educator. Cum sînt strugurii, ce gust, culor au, cum se culeg, unde se depozitează, prepararea mustului...	Evaluarea temei. Colaj colectiv. Copiii vor colora părţile care se vor uni în colaj. Fiecare va contribui cu partea sa- grădina de legume, casa, coteţul cu păsări etc.
Artele- recunoaşterea animalului după umbră, conturarea şi ncolorarea la alegere.	Mediu- refturile din beci. Copiii povestesc, analizează cum se păstreszâ borcanele cu conserve în beci. De ce unele sînt sus, altele- jos, unele sînt mari, altele mici...	Artele- modelare. Alegem şi modelăm unele ustensii ale constructorilor- Instrumentele necesare pentru reparaţia acoperişului.	Comunicare – povestim despre transportarea strugurilor. Ce fel de camioane folosim, transportul rural- căruţa, depozitarea strugurilor, camioane de tonaj mare.	Revista gospodarului. Copiii primesc pagini realizate de educator (scheme). Paginile pot fi colorate, numerotate, se vor scrie titlurile. Toate paginile vor fi unite cu ajutorul educatorului.
Alfabetizare- meniu pentru animale. La alegere copiii aleg imaginea uniu animal şi povestesc despre meniul lui pentru o zi.	Comunicare- discuţii despre aceea ce fel de fructe, legime pot fi conservate, cum se conservează acestea.	Mediu- lucrul cu imaginile. Acoperişul apără casa de ploi, furtuni, zăpadă, vînt...	Mediu- via gata de iernat. Analiza imaginilor cu vii şi cu diverse etape a lucrărilor în vie- legat, curăţat, coacerea strugurilor, culesul, via toamna tîrziu.	Povestirea copiilor. Copiii vor povesti cum ei ajută părinţii şi buneii să facă curat în curte, cum se păstrează curăţenia.

Model de planificare detaliată pentru o săptămînă

TEMA: MESERIA- BRATARA DE AUR

LUNI MESERIA ZILEI - MEDICUL

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, calendarul naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriză într-o cutie pe care o gasesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi cu instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia dupa micul dejun)

In cutia surpriză avem o scrisoare de la ZÎNA MESERIILOR, care ne roagă să învaţăm despre meseria de medic, pentru că nici unui copil să nu-i mai fie frica de medici. Aceştia ne ingrijesc şi au grijă sa fim sănătoşi.

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- Să enumere 2-3 ustensile ale medicului în baza observărilor proprii

Psihomotorii:

- Să povestească în 3-4 propoziţii despre importanţa profesiei de medic în baza cunoştinţelor proprii,
- Să confecţioneze independent, după modelul educatorului băscuţa asistentei, geanta medicului, maşina urgenţei medicale,

Afective:

- Să apeleze (cu adultul) după ajutorul medical,în caz de necesitate
- Să manifeste o atitudine grijulie şi responsabilă faţă de sănătatea sa şi a celor din jur

Începutul activităţii integrate- mod de organizare a copiilor- frontal.

Împreună cu copiii vom examina imagini în care persoanele (adulţi şi copii) au nevoie de ajutor medical (unul este cu urechea legată, altul cu mîina bandajată...). Prin discuţie vom determina că în asemenea cazuri noi apelăm la serviciile competente ale medicului, în această profesie se remarcă uniforma specială prin care se recunosc specialiştii.

Apoi ne impartim în centrele educaţionale, pentru a confectiona ustensile pentru medici, vom construi o ambulanţă, vom trata pacienţi şi ne vom juca.

1. **Artele:** colorăm şi decupăm băscuta asistentei; (fetele o vor purta legata la cap pe tot parcursul zilei).

   Pentru bascuta asistentei (Fig.1), fetele vor trebui sa coloreze cu rosu crucea şi apoi vom perfora capetele, vom lega o panglică şi fetele o vor purta pe cap toate ziua, fiind asistente.

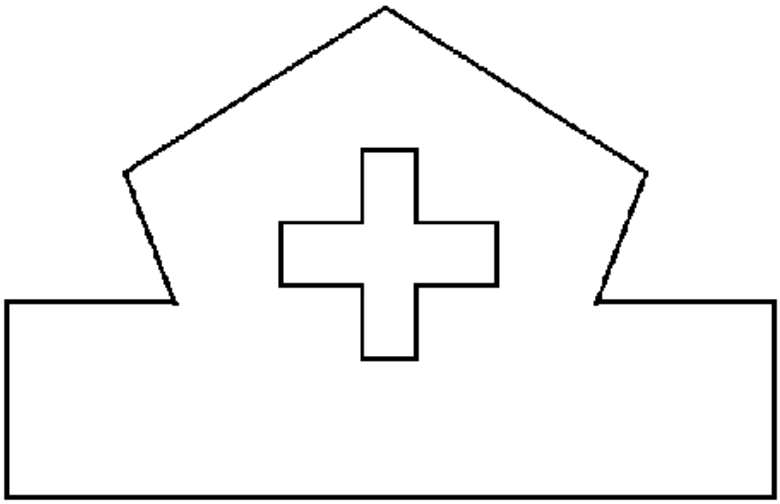

Fig.1 Băscuţa asistentei

2. **Biblioteca** : discutăm după care colorăm şi asamblăm geanta (Fig. 2) şi ustensilele domnului medic.

   Băieţii colorează jetoanele cu ustensilele pe care le are un medic în granta şi vor lipi crucea rosie pe genţile déjà confectionate de educator.

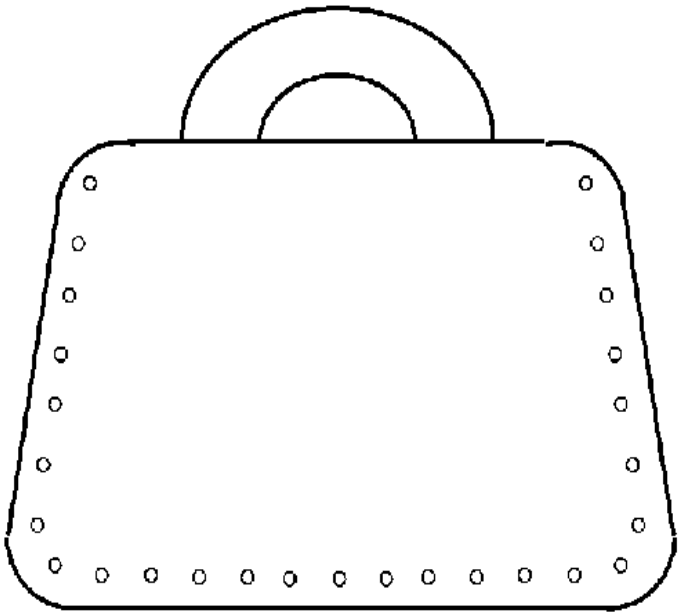
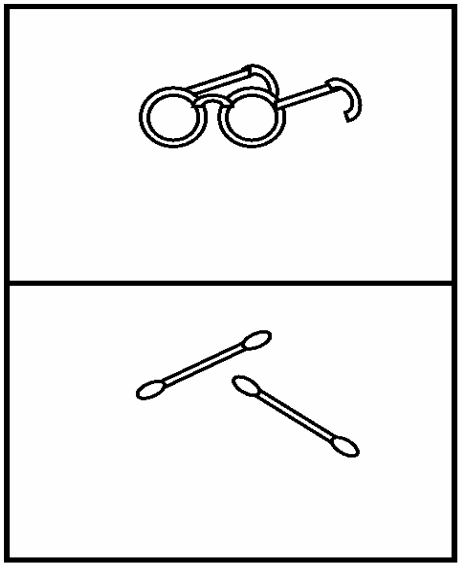
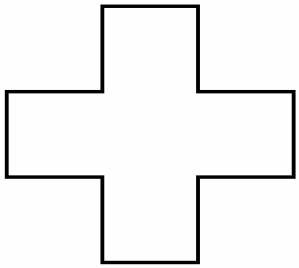
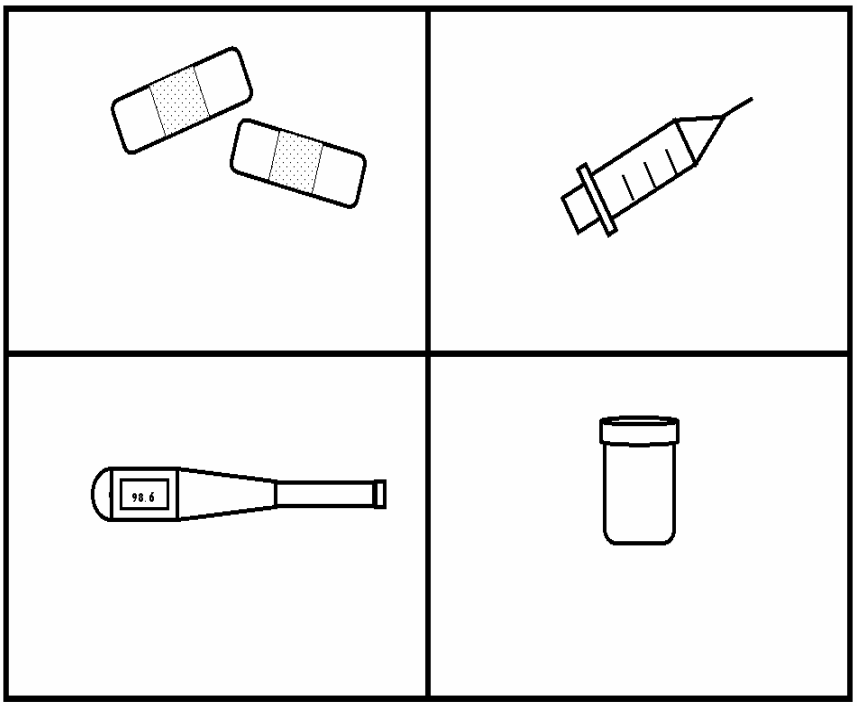

Fig.2 Geanta medicului

98.6

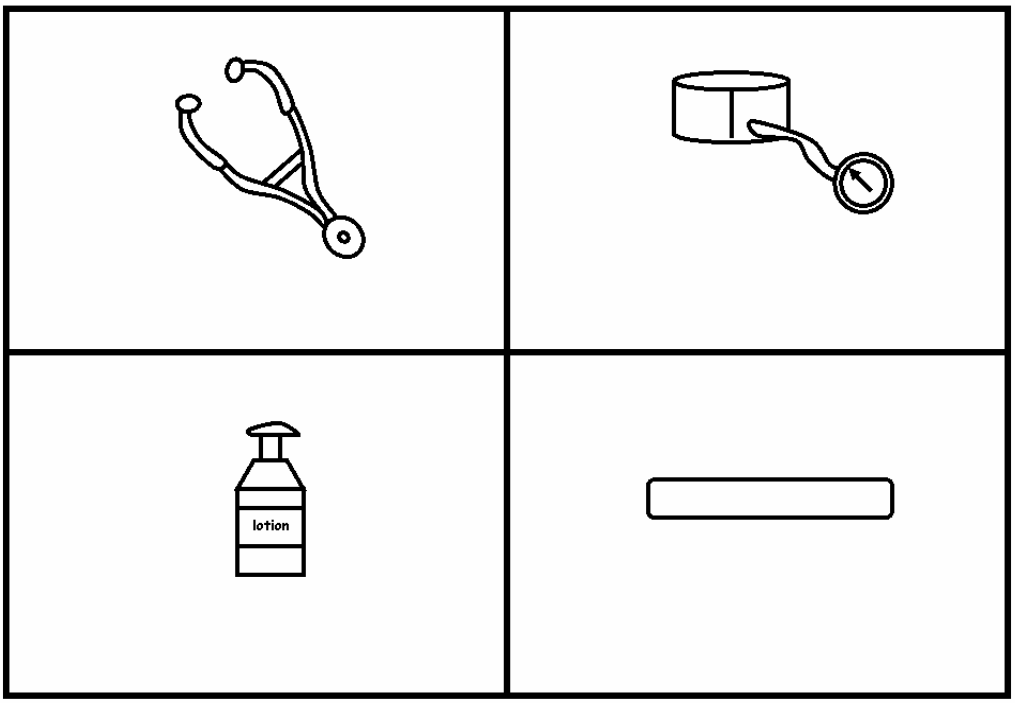

Fig.3 Ustensilele medicului

3. **Ştiinţe** : convorbire despre mijloacele terestre de transport, transportul special, medical, colorăm şi lipim ambulanţa.

Acestea sunt părţile componente ale ambulanţei. (Fig.4) Se decupează, se lipesc pe carton, se adaugă roţi, crucea roşie şi celellalte componente ca în imaginea color şi se lipesc pe carton.

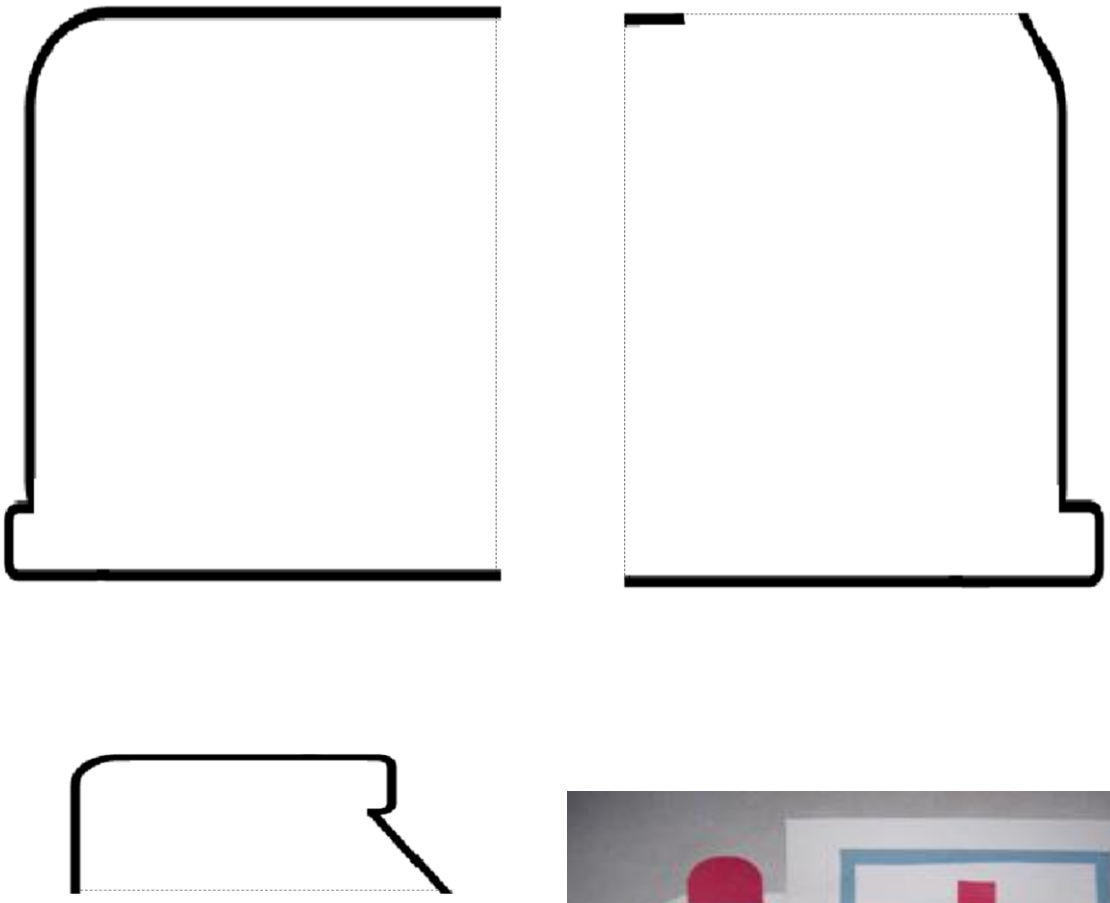

Fig.4 Părţile componente ale ambulanţei

Jocul zilei: Sunetul la urgenţă

Jocul presupune că educatorul sună la 903 (astfel vor învăţa şi numărul universal pentru urgenţe) şi să anunţ un pacient bolnav. Echipaţi, ei vor veni cu genţile de doctor, cu ambulanţa, imitînd sirena, la masuţele unde sunt deja puse siluetele pacienţilor. Unii vor face radiografii – aşezînd componentele scheletului la locul potrivit, alţii vor face operaţii, mici „intervenţii" – aşezand organele interne decupate la locul potrivit. Se numesc organele, oasele, la ce folosesc fiecare, după ce fiecare pacient este asamblat este declarat sănătos.

MARŢI MESERIA ZILEI - MEDICUL

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, calendarul naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriză într-o cutie pe care o gasesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi cu instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia dupa micul dejun).

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- Să enumere cel puţin 6 organe ale corpului omenesc în baza imaginilor
- Să identifice topografia a cel puţin 6 organe ale omului în baza planşei detaşabile

Psihomotorii:

- Să povestească în 2-3 propoziţii despre importanţa organelor interne, a scheletului un baza informaţiilor eductorului
- Să descrie medicul în baza colorării independente imaginile propuse, fără modelul educatorului

Afective

- Să posede informţia despre administrarea medicamente doar sub controlul adultului.
- Să manifeste comportament grijuliu faţă de sănătatea proprie şi a celor din jur

Începutul activităţii integrate- mod de organizare a copiilor- frontal. În această parte a activităţii copiii, împreună cu educatorul discută despre corpul uman , despre structura sa, etc.

Generalizăm cunoştinţele copiilor despre schelet, organe interne, copiii fac apel la experienţa acumulată în timpul vizitelor la medic, ne aducem eminte limbajul specific utilizat de cadrele medicale.

Împărţirea în centrele educaţionale.
1. Artele- convorbire despre corpul omului, organele interne, sănătatea omului, conturarea, decuparea, aranjarea organelor omului la locul potrivit.
Deja confectionate de catre educator, copiii vor avea siluete corporale din carton maro şi 3 seturi cu organe interne decupate din carton colorat specific, 3 seturi cu scheletul decupat din carton alb(Fig.5)

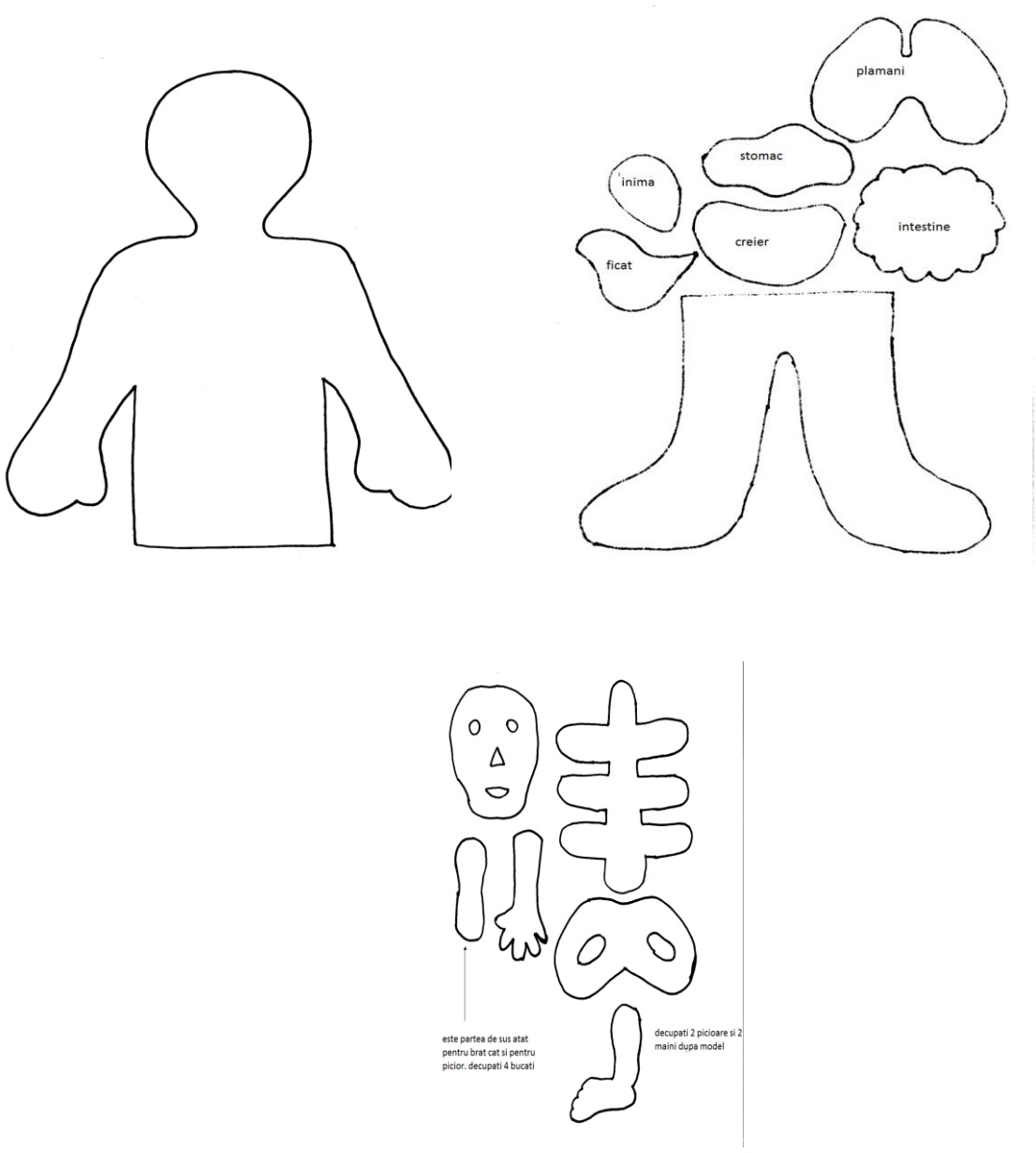

Fig.5 Siluete a corpului uman şi organele corespunzătoare

2. Ştiinţe, matematica (NUMARUL SI CIFRA 4**)**

Deoarece medicii trebuie să ştie cate pastile trebuie sa ia pacientul, cîţi mililitri punem în seringi, ce tratamente prescriem, trebuie să învăţăm cifra şi numărul 4. Se va lucra atît la panoul mare cît şi individual, cu material mărunt. Se formeaza pentru început pe măsuţe cît şi la panou şirul 0 -3 cu mulţimile corespunzatoare, după care se mai formează încă o mulţime prin corespondenţa cu adăugarea a înca un element. Se numeră indicand cu arătătorul, se precizează cîte elemente are multimea 4, se arată cifra corespunzatoare, dupa care se pune cifra sub mulţime. Se numără în ordine pînă la 4, se mai formează 2- 3 mulţimi cu 4 elemente şi cifra corespunzatoare mulţimii, se numără şi se trece în final la rezolvarea unei fişe de lucru.(Fig.6)

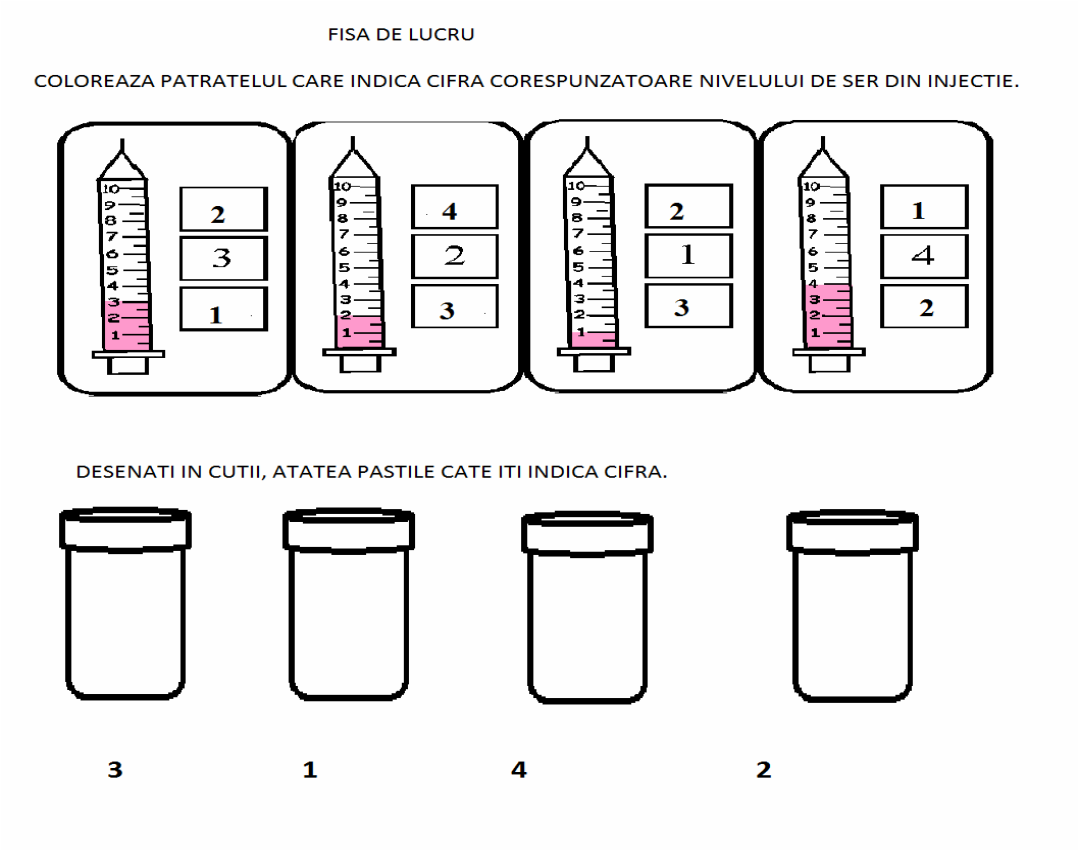
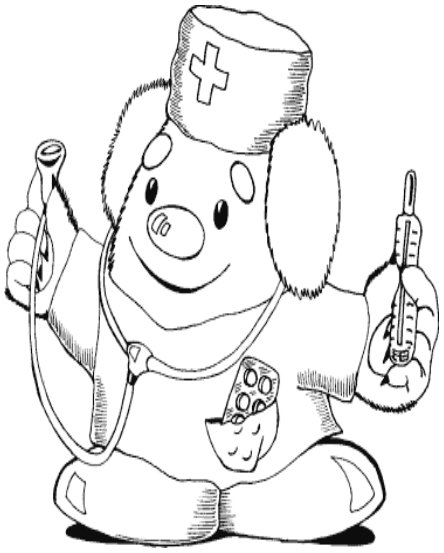

Fig.6 Fişa de lucru

3.Artele. colorează imaginea.

Jocul zilei – Ce a greşit asistenta?
Pe o formă de băscuţă de asistentă se pun repetat, în mod intenţionat, diferite forme cum ar fi:
O inima roz
Un pătrat albastru
O stea galbenă
O lună portocalie etc.
Copiii vor trebui să spuna ca e greşit şi că ar trebui să pună o cruce roşie. Aveţi mai jos modelul pentru decupat şi folosit. Formele se pot decupa direct din carton color.(Fig.7)

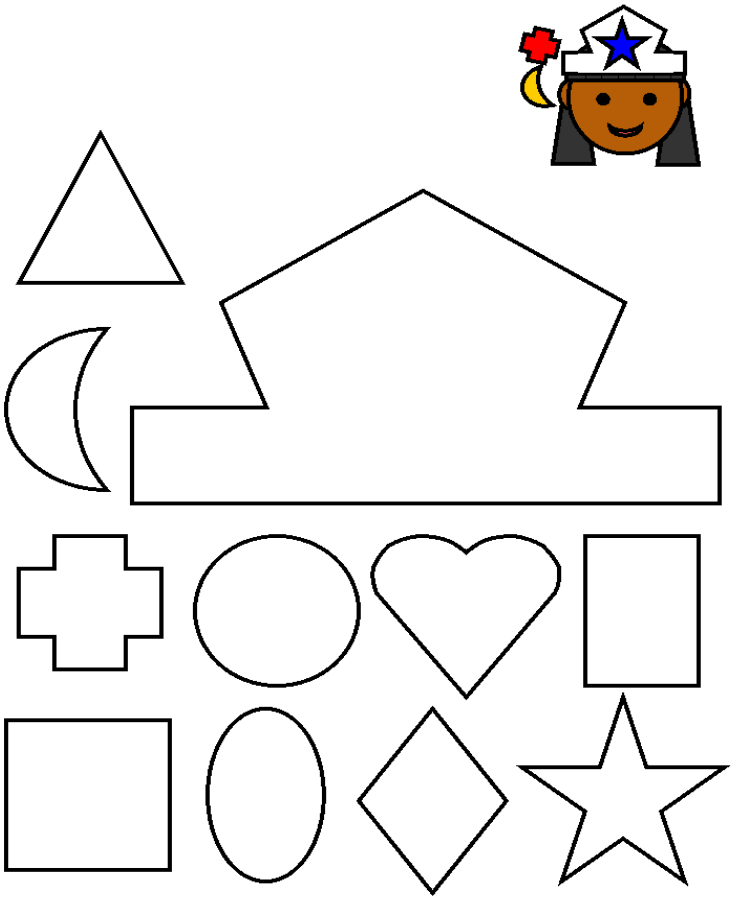

Fig.7 Model de băscuţă şi diferite forme pentru decupare

MIERCURI MESERIA ZILEI – POMPIERUL

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, calendarul naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriza într-o cutie pe care o găsesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi şi instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia dup dejun).

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- Să identifice maşina specială a serviciului 901 dintr-un set de desene
- Să povestească în 2-3 propoziţii despre importanţa profesiei de pompier în baza cunoştinţelor proprii
- Să descrie în 2-3 propoziţii uniforma pompierului, inventarul acestuia în baza imaginilor
- Să discute despre pericolul focului în baza audierii unui text
- Să reacţioneze promt în situaţiiu critice în baza, manifestînd un comportament adecvat

Începutul activităţii integrate- mod de organizare a copiilor- frontal.

În discuţie se menţionează importanţa profesiei pentru societate, calităţile pompierilor (dîrzenie, perseverenţă, curaj), importanţa respectării regulilor de securitate.

Împărţirea în centrele educaţionale.
1. Artele- copiii vor decupa şi asambla două siluete de pompieri- fată şi băiat. Urmează colorarea siluetelor, lipirea acestora pe carton.(Fig.8)

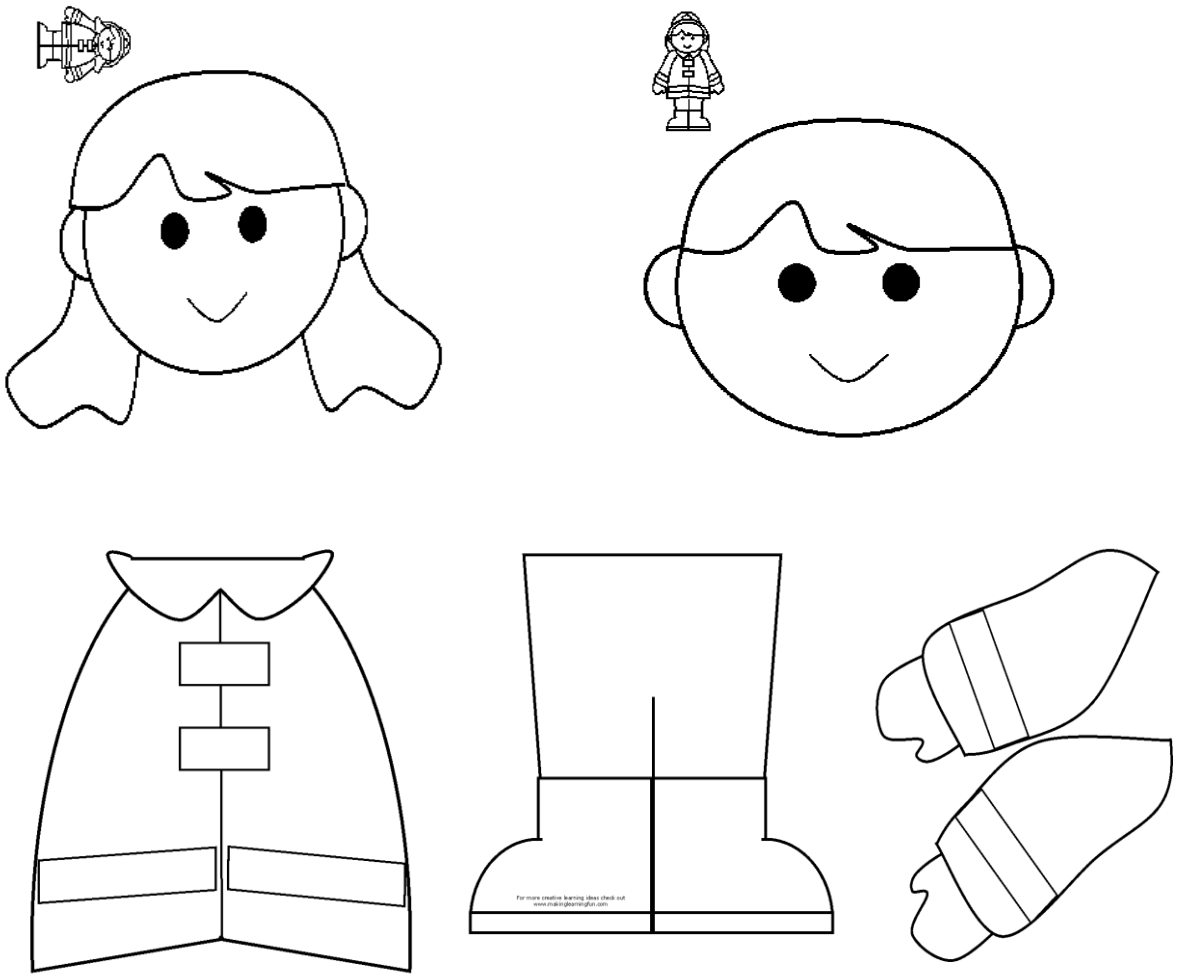

Fig.8 Siluete pentru decupare

3. **Ştiinţe**- discuţii despre părţile componente ale maşinii pompierilor. Aplicarea prin decupare, aranjare şi lipire a componentelor de bază. (Fig.9)

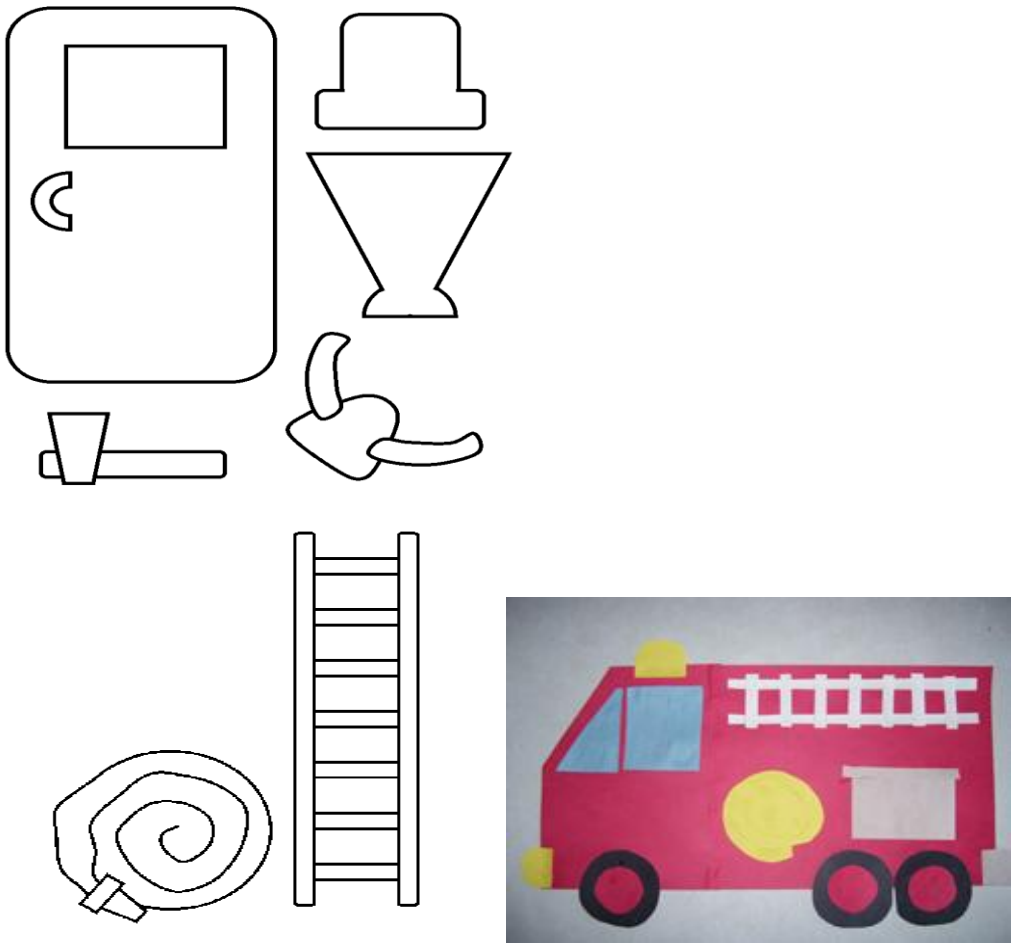

Fig.9 Maşina pompierului, detalii pentru decuare

3. Comunicare- Lectura porneste de la o imagine în care un băieţel se joacî cu chibriturile în casă şi o a doua imagine în care se aprinde faţa de masă. De aici las imaginaţia lor să formuleze un final poveştii, integrînd joc de rol. Eu ma voi transpune în baieţelul care sună la 901 şi cere ajutor pompierilor să vină să stingă focul. Şi aici intră în joc imagini cu case colorate, apoi cu cifre de la 1 la 4, verificînd astfel atît culorile cît şi numeraţia.
La casa indicată va fi pus un carton care imită o flacără
După terminarea jocului voi cere copiilor să îşi imagineze şi un final mai puţin fericit care ar fi putut avea loc.
In încheiere se trag concluzii si copiii coloreaza cele doua imagini pe grupe.

Jocul zilei- Dispeceratul pompierilor. Copiii vor juca rolurile: pompierilor, dispecerului la telefon, şefului de brigadă. Copiii vor înţelege că este important de reacţionat promt, de înscris corect adresa apelului, de îmbrăcat şi pregătit repede veswtimentaţia şi echipamentul.

PARCURS APLICATIV – CEL MAI CURAJOS POMPIER
Se fac tipuri de mers si alergare, coloana de gimnastica, exerciţii pentru diverse segmente de corp, după care se demonstrează parcursul aplicativ.
Alergare
Tîrîre pe sub masuţă
Escaladare- scaunele
Săritură de pe loc
„Stingerea focului" (se toarna apa intr-un pahar)
Alergare în viteză la capătul rîndului lateral.

JOI MESERIA ZILEI – CONSTRUCTORUL

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, calendarul naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriză într-o cutie pe care o gasesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi cu instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia după dejun).

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive

- Să enumere cel puţin 4-5 unelte ale constructorilor în baza imaginilor

Psihomotorii

- Să povestească în 2-3 propoziţii despre importanţa specialităţilor constructor: zidar, tîmplar, zugrav în baza cunoştinţelor proprii

Afective:

- Să păstreze curăţenie în sala de grupă, blocurile de locuit şi sociale în baza comportamentului manifestat

.**Începutul activităţii integrate**- mod de organizare a copiilor- frontal.
Copiii împreună cu educatorul vor examina ilustrate şi vor numi specialităţile constructorilor- acelor persoane care construiesc case de locuit, poduri, folosesc instrumente speciale (zidari, tîmplari...). Toţi ei ne fac oraşele şi satele frumoase, moderne, viaţa comodă.
Împărţirea în centrele educaţionale.

1. **BIBLIOTECA: CARTEA CONSTRUCTORILOR**

După examinarea imaginilor despre constructori copiii vor colora la alegere o imagine după care foile vor fi cusute într-o revistă. (Fig.10)

Fig.10 Imagini pentru colorat

2. Artele. Modelăm căsuţe din plastilină şi unelte.
Copiii vor modela la alegere căsuţe după modelele educatorului, dar li se va permite să modeleze şi unele unelte de care se folosesc constructorii. (Fig.11)

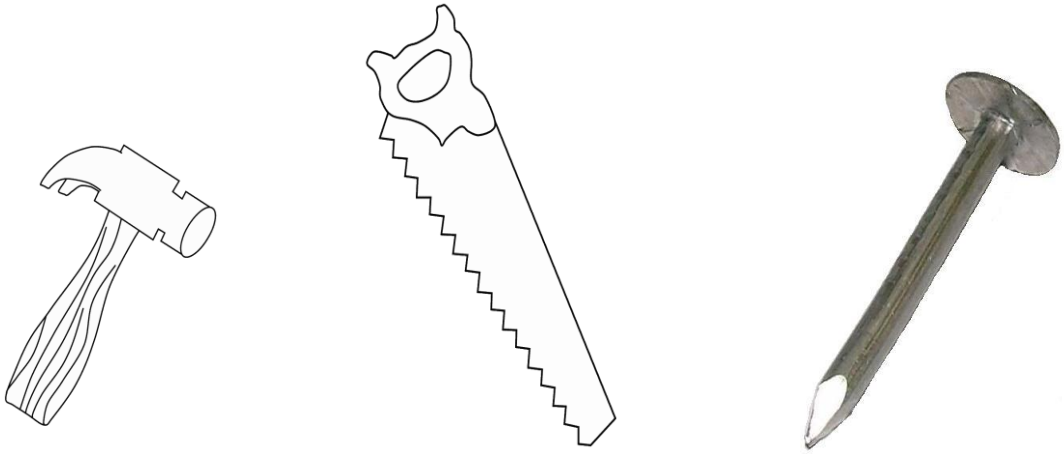

Fig.11 Uneltele constructorilor, imagini pentru colorat sau modelat

3. Biblioteca. Copiii vor fi rugaţi să contureze desenul propus, să coloreze un instrument al constructorului la alegere.(Fig.12)
Fiecare copil va lucra individual, astfel asigurînd pregătirea mînuţei pentru scris.

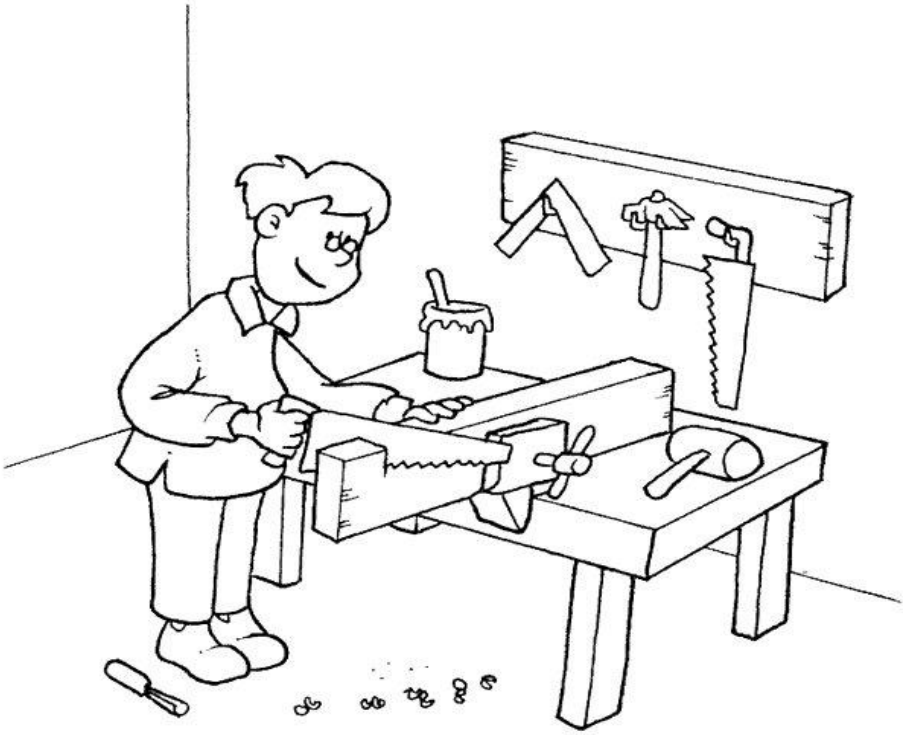

Fig.12 Imagini pentru colorat

VINERI
EVALUAREA TEMEI

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive

- Să enumere 2-3 calităţi necesare pentru profesia dorită în baza cunoştinţelor proprii

Psihomotorii

- Să povestească în 2-3 propoziţii despre diversitatea profesiilor adulţilor în baza imaginilor

Afective

- Să manifetse respect faţă de toate profesiile în baza argumentărilor făcute

Activităţi la libea alegere:

GRAFISME: conturează şi colorează imaginea

ARTĂ: decupează şi lipeşte (copiii obţin corpul unui constructor, ciocanul se va lipi de centura de la mijloc, din dreptunghi se modelează corpul)

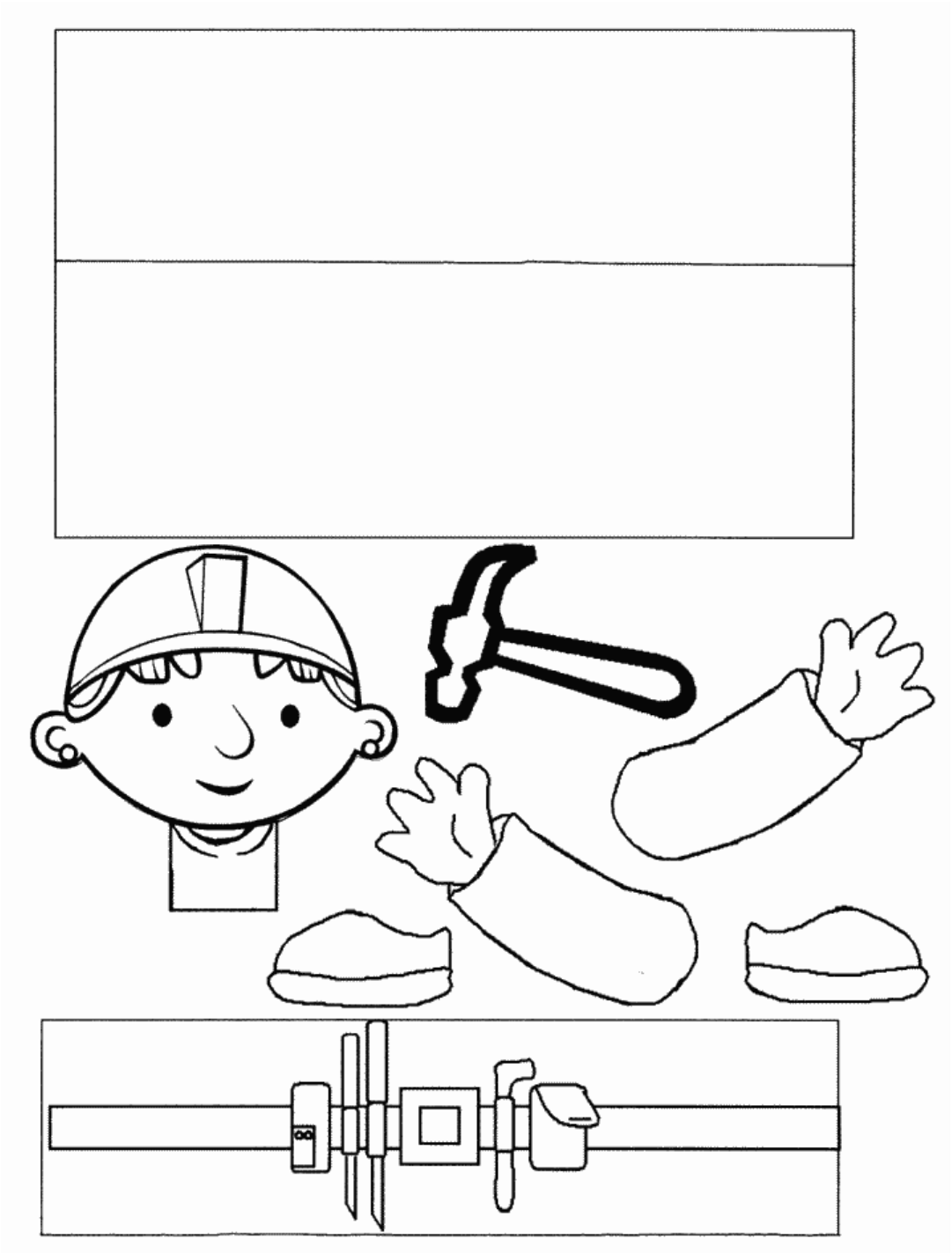

Fig. 13 imagini pentru colorat

ŞTIINŢE : joc de rol- a cîta maşină vine prima la apel?

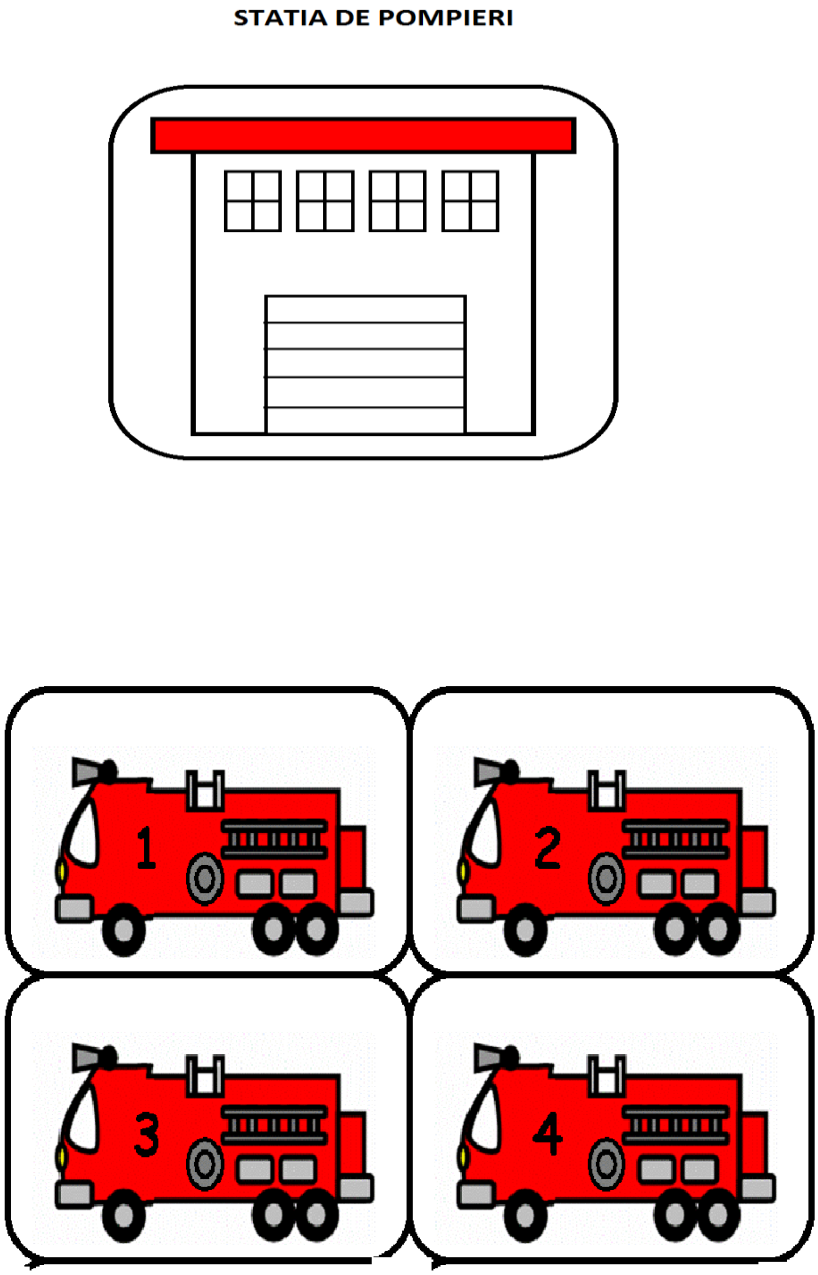
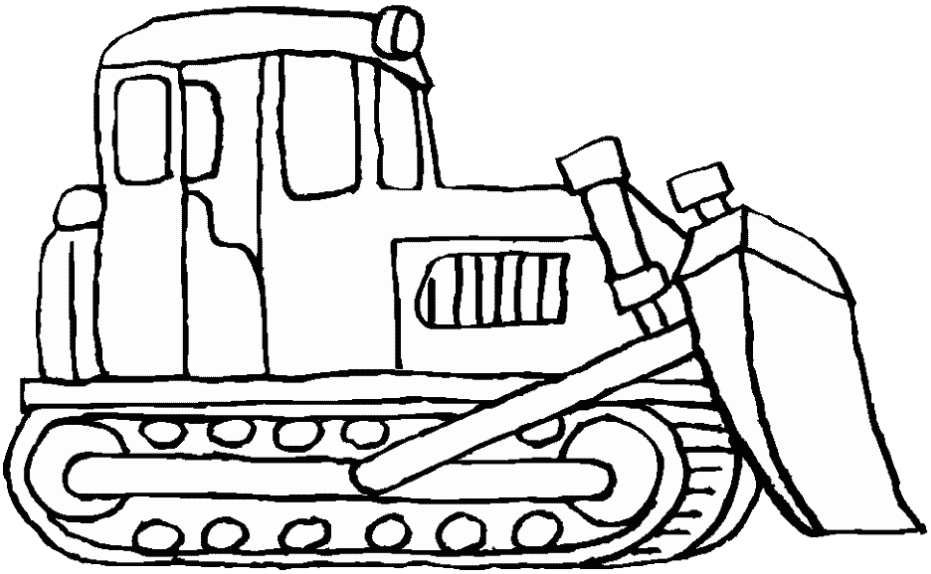

Fig. 14 maşina pompierilor. Imagini pentru joc, pot participa 4 copii concomitent

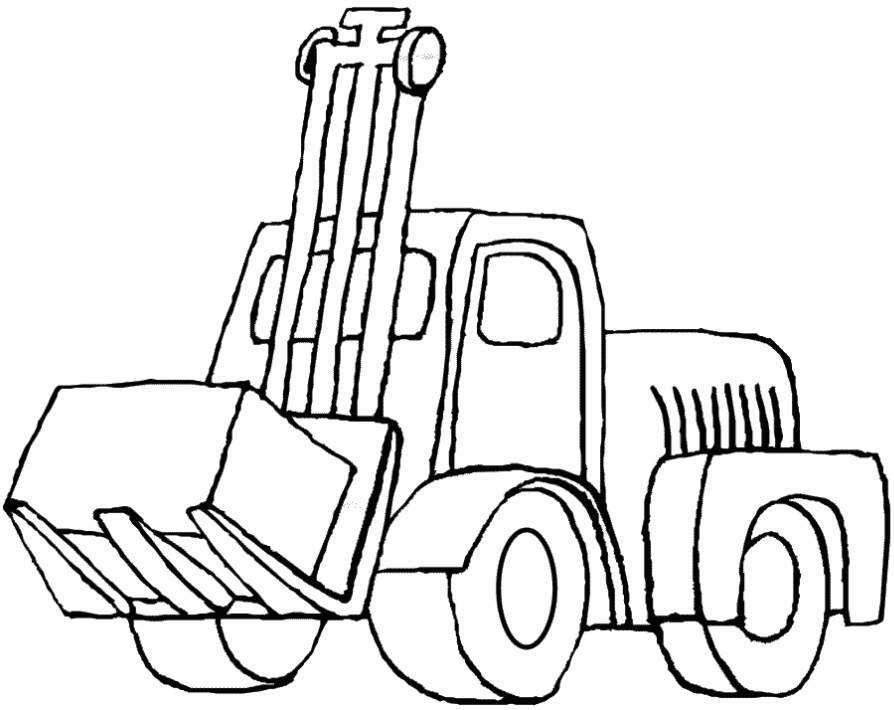

Fig. 15 imagini pentru colorat

LUNI TEMA ZILEI – CARTEA FURNIZOR DE INFORMAŢIE

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, completarea calendarului naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriză într-o cutie pe care o gasesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi cu instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia după dejun).

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- Să numească 3-4 categorii de cărţi în baza obsevărilor proprii

Psihomotorii:

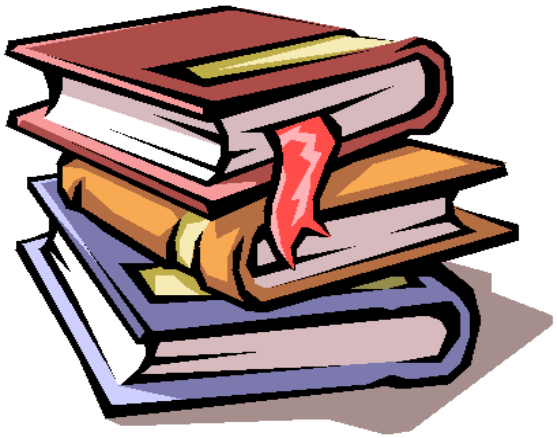
- Să determine categoria a 3-4 cărţi după criteriile propuse
- Să povestească în 2-3 propoziţii despre importanţa cărţii în viaţa omului, a copilului în baza conversaţiei cu copiii, cu educatorul
- Să coloreze independent coperta unei cărţi

Afective:

- Să manifeste o atitudine grijulie faţă de carte.

Începutul activităţii integrate- mod de organizare a copiilor- frontal.
Se va organiza o discuţie despre rolul cărţii în furnizarea informaţiei omului, importanţa posibilităţilor de a citi independent...
Împărţirea în centrele educaţionale.

1. Biblioteca. Determinarea categoriei cărţii (pentru copii, enciclopedii, poveşti, pentru adulţi...) Copiilor li se propun diverse categorii de cărţi şi li se propune să numească din ce categorie fac parte.

2. Matematica. Sortăm cărţile groase – subţiri, mari – mici, teancuri cu multe cărţi, puţine, rafturi cu multe cărţi, puţine cărţi.

3. Artele. Colorăm coperta cărţii.
Educatorul va propune copiilor la alegere machete de coperţi, aceştea le vor colora după dorinţă.

MARŢI TEMA ZILEI – COPACUL- MATERIA PRIMĂ PENTRU CĂRŢI

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, calendarul naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriză într-o cutie pe care o gasesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi cu instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia după dejun).

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- Să enumere 2-3 elemente ale unei cărţi (cuprinsul, imagini, conţinutul) în baza studierii cărţilor

Psihomotorii:

- Să povestească în 2-3 propoziţii despre importanţa frumuseţii literelor, a imaginilor din cărţi în baza cunoştinţelor proprii
- Să împartă corect 5-6 cuvintele în silabe în baza exerciţiilor executate
- Să realizeze în grup o carte (revistă)

Afective:

- Să manifeste acurateţe în lucrul cu cărţile

Începutul activităţii integrate- mod de organizare a copiilor- frontal.
Determinarea împreună cu copiii a materiei prime pentru fabricile de hîrtie, povestirea educatorului despre faptul cît de greu cresc copacii, cum se apreciază vîrsta unui copac, necesitatea economiei fiecărei bucăţele de hîrtie.
Împărţirea în centrele educaţionale.

1. **Biblioteca.** împărţirea cuvintelor pe silabe. Copiii primesc fişe d lucru cu cuvintele scrise, vor lucra în echipă.

2. **Artele.** Copiii vor sustrage de pe ramurile unui copac pregătit din timp de educator frunze de diferite tipuri, în aşa mod grupîndu-se. (Fig. ???) Cei cu frunze de un tip le vor uni pentru a pregăti REVISTA GRUPEI.

Fig. 16 Modele de frunze din care copiii vor realiza o revistă

3. **Alfbetizare.** Conturează şi ornează prima literă din carte. Copiii vor lucra individual, avînd de la educator unele modele

Fig. 17 Modele de litere, pe care copii le vor colora , orna

MIERCURI TEMA ZILEI – CĂRŢI ŞI REVISTE

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, calendarul naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriză într-o cutie pe care o gasesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi cu instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia după dejun).

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- Să numere independent elementele unei mulţimi în baza imaginilor

Psihomotorii:

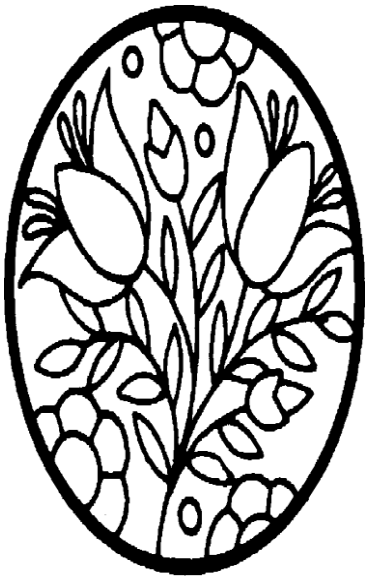
- Să plaseze corect imaginea pe foaia de hîrtie
- Să scrie corect 3-4 cuvinte din 2-3 silabe cu litere de tipar

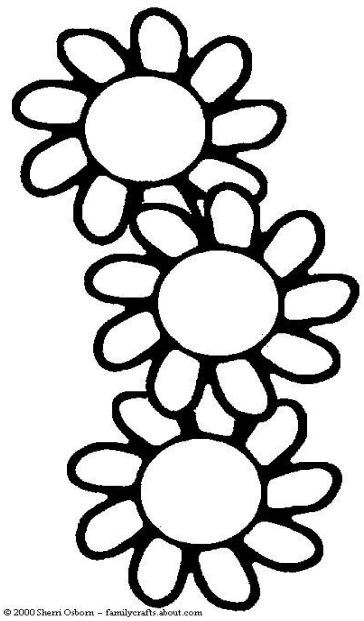
Afective:

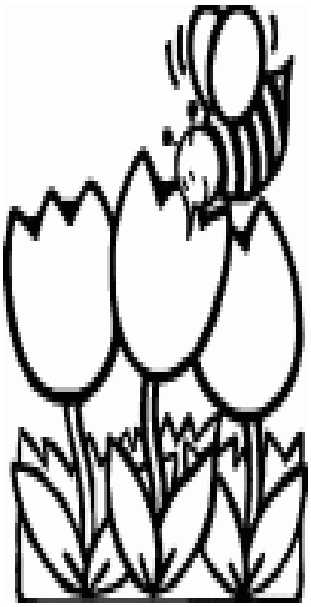
- Să lucreze cu acurateţe, manifestînd respect faţă de colegi

Începutul activităţii integrate- mod de organizare a copiilor- frontal.
Examinarea împreună cu copiii a revistelor, determinarea tematicii şi categoriei cititorului, examinarea designului coperţilor, a paginii, discuţii despre importanţa imaginii în pagină. Împărţirea în centrele educaţionale.

1. **Artele.** Plasarea imaginii pe pagina revistei. Vom folosi revistele pregătite de copii anterior (pe pagini de forma frunzelor). Copiii vor decide despre ce va fi conţinutul revistei, în dependenţă de aceasta vom aplica pe pagină desenul potrivit. Educatorul va pune la dispoziţia copiilor imaginile necesare.(Fig. 18)

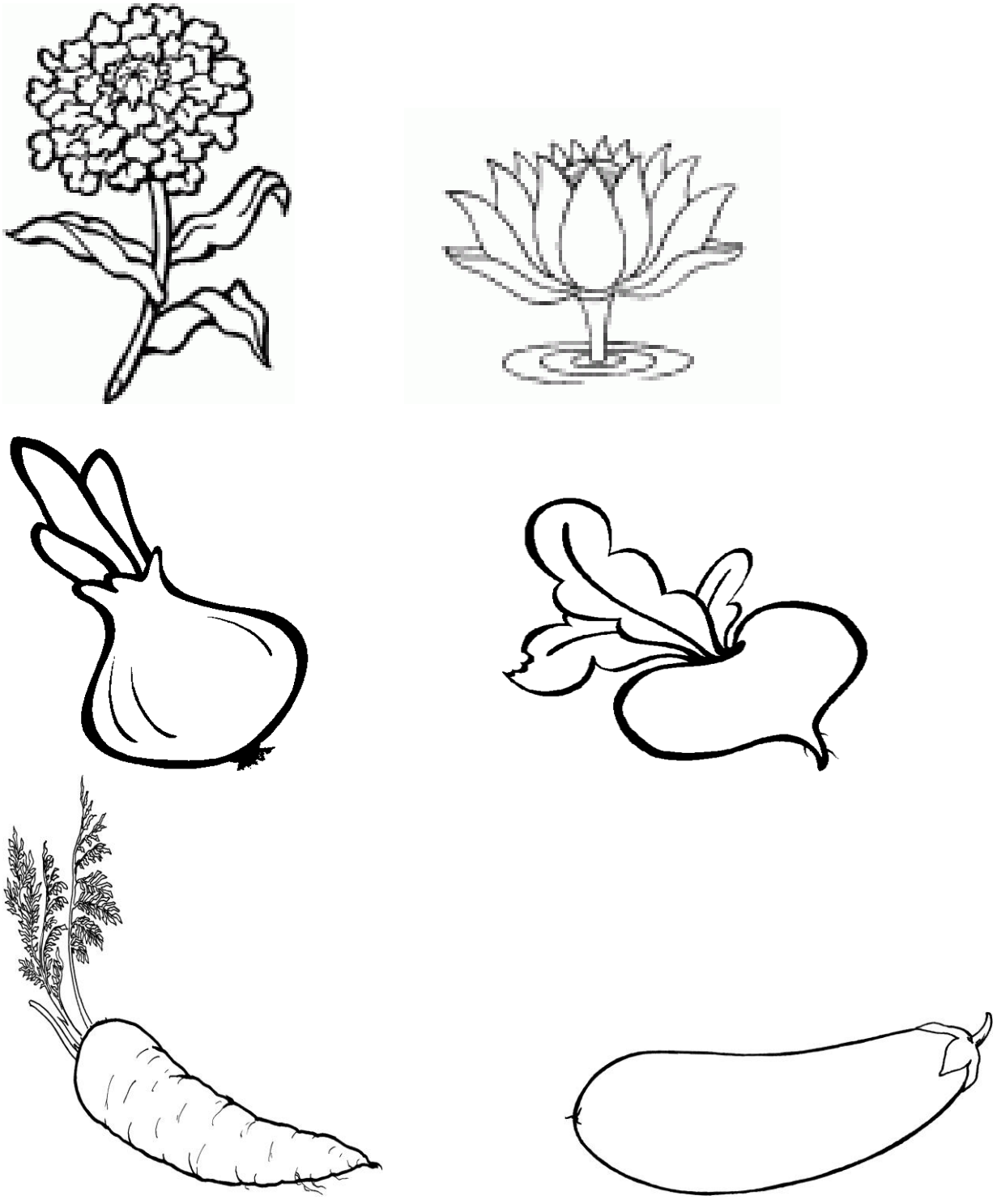

Fig. 18 imagini pentru revistele copiilor (pot fi colorate)

2. **Biblioteca**. Scrierea corectă a denumirii paginii. Copiii vor scrie corect un cuvînt, luînd în considerație segmentul indicat de educator, spre exemplu- LEGUME, FLORI etc.

3. **Matematica.** Copiii vor număra şi vor scrie în căsuţe speciale cîte pagini are revista grupei, cîte imagini sînt plasate pe pagină, cîte litere are un cuvînt…

JOI TEMA ZILEI – LIBRĂRIILE ŞI CARTEA

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, calendarul naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriză într-o cutie pe care o gasesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi cu instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia după dejun).

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- Să explice cu cuvinte proprii termenul librărie

Psihomotorii:

- Să descrie o librărie din oraş în baza imaginilor prezentate de către educator
- Să ilustreze drumul parcurs de către un copac pănâ la elaborarea unei cărţi prin desen
- Să participe la campania de colectare şi reciclare a hîrtiei vechi

Afective:

- Să manifeste un comportament grijuliu faţă de cărţi

Începutul activităţii integrate- mod de organizare a copiilor- frontal.
Discuţie despre librăriile din oraş, despre angajaţii şi calităţile acestora, despre rafturile cu cărţi pentru diferite categorii de cumpărători, copiii povestesc despre vizitele lor la librărie, impresiile avute.
Împărţirea în centrele educaţionale.
1. Comunicare. Educatoarea va iniţia o discuţie despre materia primă a fabricilor de hîrtie, despre „plămînii" planetei pămînt, despre centrele de reciclare a hîrtiei.

2. Biblioteca. Împreună cu copiii vom finisa lucrul în REVISTELE GRUPEI- vom aplica în locurile lăsate special fragmente de texte la tematica revistei, vom aprecia desigul revistei, plasarea imaginilor, conţinutul informaţiilor propuse de educator. Aceste reviste vor fi propuse părinţilor.

3. Ştiinţe Copiii vor selecta din mai multe imagini cele în care este reprezentată librăria. Copiii vor povesti cum ne comportăm în magazinul de cărţi, cum sînt aranjate acolo cărţile etc.

VINERI TEMA ZILEI – CARTEA, COPACUL, FRUNZA EVALUARE

RUTINE Se realizează salutul, prezenţa, calendarul naturii, întalnirea de dimineaţă (o surpriză într-o cutie pe care o gasesc copiii şi în care sunt materialele pentru întreaga zi cu instrucţiunile de lucru, pe care le vom detalia după dejun).

Obiective operaţionale: la sfîrşitul activităţii copiii vor fi capabili

Cognitive:

- Să enumere cel puţin cîte 4-5 copaci fructiferi şi nefructiferi

- Să recunoască după imagine frunzele a 4-5 copaci

Psihomotorii:

- Să povestească în 2-3 propoziţii despre importanţa pădurii pentru animalele sălbatice în baza unei convorbiri

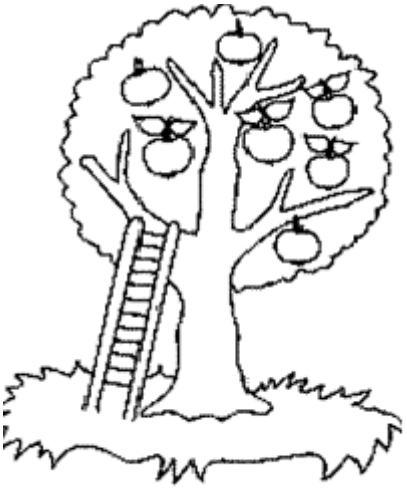
Afective:

- Să manifeste un comportament ecologic.

Începutul activităţii integrate- mod de organizare a copiilor- frontal.
Conversaţie despre pădurile- plămînii planetei, vieţuitoarele pădurilor, de ce se consideră pădurea- casa anumalelor şi păsărilor.
Împărţirea pentru lucrul în centre.

1**. Artele**.

Alege şi colorează. Povesteşte care copac poate fi folosit pentru prelucrarea hîrtiei? (Fig. 19)

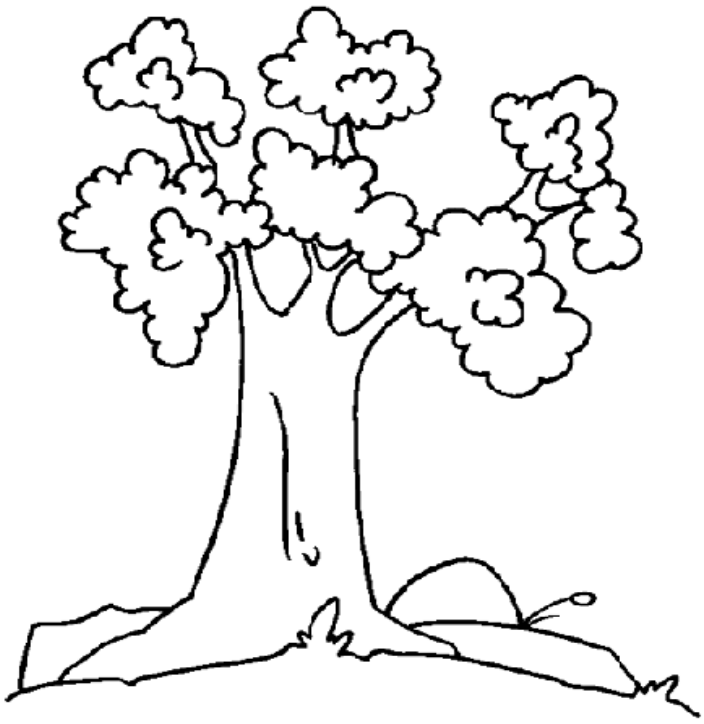

Fig. 19 Imagini pentru colorat

2. Comunicare. Copiii vor povesti despre vieţuitoarele pădurii şi rolul copacilor în viaţa lor, utilizînd imagini

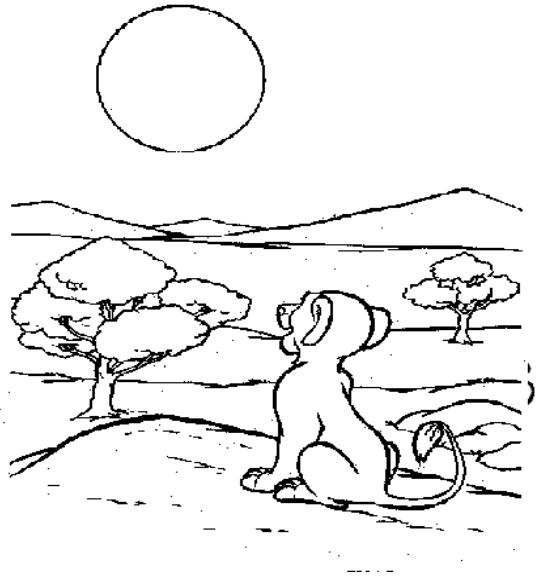

Fig. 20 Diverse specii de animale

3. Ştiinţe. Copiii trebuie să recunoască, numească copacul după frunză. Este bine dacă copiii vor relata care sînt condiţiile necesare pentru creşterea şi dezvoltarea copacilor (apă, sol...).

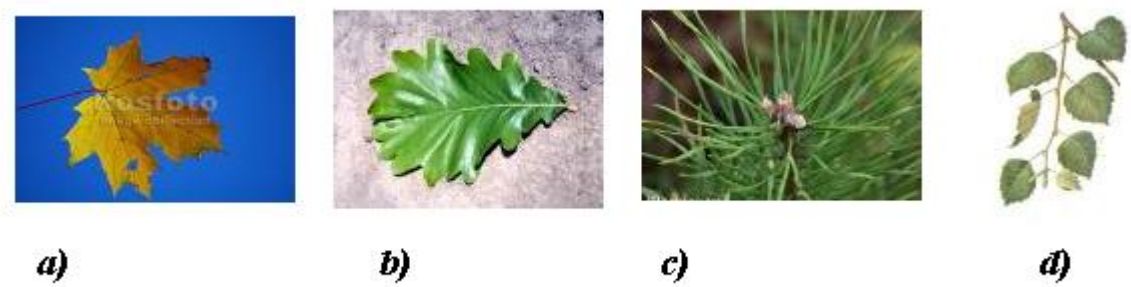

Fig.21 Frunze de copaci: a) arţar; b) stejar; c) pin; d) mesteacăn

Bibliografie:

1. Barta, Andrei şi Dragomir, Petrică – *Deprinderi motrice la preşcolari,* Ed. V&I Integral, Bucureşti, 1995

2. Bizdună, Maria şi Alexandrina Neagu – *Texte pentru educaţia limbajului la preşcolari,* Ed.PROGnosis, Bucureşti, 2000

3. Breben, S., Fulga, M., Ruiu, G., Gongea, E. – *Metode interactive de grup,* Ed.Arves, Craiova, 2006

4. Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G. – *Activităţi bazate pe teoria inteligenţelor multiple (vol.I-III),* Ed.Reprograph, Craiova, 2005

5. Breben, S., Fulga, M., Tuturuga, M. – *Mediul educaţional în grădiniţă,* Ed.Reprograph, Craiova, 2005

6. Cerghit, I, Radu, I.T., Popescu, E.,Vlăsceanu, L. – *Didactica (manual pentru clasa a X-a, şcoli normale),* EDP, Bucureşti, 1995

7. Dumitrana, Magdalena – *Educarea limbajului în învăţământul preşcolar, vol.I şi II,* Ed.Compania, Bucureşti, 1999, 2001

8. Dumitrana, Magdalena – *Activităţile matematice în grădiniţă – ghid practic,* Ed.Compania, Bucureşti, 2002

9. Dumitrana, Magdalena – *Copilul, familia şi grădiniţa,* Ed.Compania, Bucureşti, 2000

10. Kolumbus, E.S. – *Didactica preşcolară ("It is tomorrow yet?" – titlu original, traducere în limba română de Magdalena Dumitrana),* Ed.V&I Integral, Bucureşti, 1998

11. Lespezeanu, Monica – *Tradiţional şi modern în învăţământul preşcolar românesc* (o metodică a activităţilor instructiv-educative în grădiniţa de copii), Ed. Omfal Esenţial, Bucureşti, 2007

12. Mitu, Florica – *Metodica activităţilor de educare a limbajului,* Ed.Pro Humanitas, Bucureşti, 2000

13. Păişi, Lăzărescu, Emilia şi Ezechil, Liliana – *Laborator preşcolar,* Ed.V&I Integral, Bucureşti, 2001

14. Popa, Valerica – *Activităţile de educaţie plastică în grădiniţă,* Ed.V&I Integral, Bucureşti, 2000

15. Preda, Viorica – *Copilul şi grădiniţa,* Ed.Compania, Bucureşti, 1999

16. Preda, Viorica – *Educaţia pentru ştiinţă,* Ed.Compania, Bucureşti, 2000

17. Rafailă, Elena – *Educarea creativităţii la vârsta preşcolară,* Ed.Aramis, Bucureşti, 2003

18. Tomşa, Gh., Oprescu, N. – *Bazele teoretice ale psihopedagogiei preşcolare,* Ed.V&I Integral, Bureşti, 2007

19. Vraşmaş, Adina, Ecaterina – *Consilierea şi educaţia părinţilor,* Ed.Aramis,Bucureşti, 2002

20. *** *Programa activităţilor instructiv-educative în grădiniţa de copii,* Ed.V&I Integral, Bucureşti, 2000

21. *** *Documentar metodic,* Ed.V&I Integral, Bucureşti, 2001

22. *** *Metoda proiectelor la vârstele timpurii,* Ed.V&I Integral, Bucureşti, 2002

23. *** *Grădiniţa, altfel,* Ed.Miniped, Bucureşti, 2003

24. *** *Caietul profesional al educatoarei,* Ed.Omfal Esenţial, Bucureşti, 2006

25. *** *Laborator metodic (supliment metodic al revistei Învăţământ primar, dedicat cadrelor didactice din învăţământul preşcolar),* Ed.Miniped, Bucureşti, 2007

26. Albu, Gabriel, *O psihologie a educaţiei,* Ed.Institutului European, Iaşi, 2005

27.Antonesei, L., *Introducere în pedagogie. Dimensiuni axiologice şi transdisciplinare ale educaţiei*, Iaşi, Ed. Polirom, 2002.

28.Cerghit, I., Neacşu, I., Negreţ, I., Pânişoară, O., *Prelegeri pedagogice*, Iaşi, Ed. Polirom, 2001.

29.Chomski, N., Piaget, J., *Teoriile limbajului – teoriile învăţării*,

30.Buc., Ed. Politică, 1988.

31.Cozma, T., (coord.), *O nouă provocare pentru educaţie: interculturalitatea*, Iaşi, Ed. Polirom, 2000.

32.Creţu, C., *Curriculum diferenţiat şi personalizat*, Iaşi, Ed. Polirom, 1998.

33.Creţu, C., *Conceptul de curriculum (etimologie, evoluţii semantice ale conceptului de curriculum, definiţii, componentele curriculumului, tipuri de curriculum)* în Psihopedagogie pentru examenele de definitivare şi grade didactice, (coord. Cucoş, C.), Iaşi, Ed. Polirom, 1998.

34.Cristea, S., *Dicţionar de termeni pedagogici*, Buc., E.D.P., 1998.

35.Cucoş, C., Delimitări conceptuale: conţinut al învăţământului şi curriculum în Pedagogie, Iaşi, Ed. Polirom, 1996.

36.Cucoş, C., *Educaţia. Dimensiuni culturale şi interculturale*, Iaşi, Ed. Polirom, 2000.

37.Dasen, P., Perregaux, Ch., Rey, M., *Educaţia interculturală. Experienţe. Politici. Strategii*, Iaşi, Ed. Polirom, 1999